

Obrana

Vojaci a deti

Svetová elita v Trenčíne

Martinčania na Lešti

Parlamentné zhromaždenie NATO

ISSN 1336 - 1910

9 771336 191007

Čierny deň

Utorok 8. júna 2004 sa navždy zapíše čiernym písmom do histórie našich ozbrojených síl. V operácii Iracká sloboda, kde pôsobilo až do osudného dňa aj 105 príslušníkov OS SR, došlo v čase od 09:10 do 09:15 hod. SEČ k mimoriadnej udalosti, pri ktorej zahynuli traja príslušníci slovenského kontingentu. Tragická udalosť sa stala v priestore bývalého muničného skladu irackej armády neďaleko mesta As Suwayrah v provincii Wasit. Z doteraz neznámych príčin došlo k výbuchu poľského vozidla, ktoré prevážalo muníciu do priestoru trhacej jamy. Zosnuli príslušníci slovenského kontingentu – rotný Peter Dinga, čatár Vladimír Simonides a čatár Miroslav Frkáň – pracovali v blízkosti miesta výbuchu. Spolu s našimi vojakmi zahynuli aj dvaja príslušníci poľskej a jeden vojak lotyšskej armády.

Presnú príčinu udalosti vyšetrojú dve komisie – slovenská a medzinárodná. Prvá z nich pod vedením brigádneho generála Jaroslava Vývleka odletela do Iraku. Okamžite po nešťastí bola vyslaná na miesto udalosti druhá komisia, ktorú ustanovil veliteľ mnohonárodnej divízie a jej členom je aj veliteľ slovenskej ženijnkej roty. Medzinárodná komi-

sia sa sústreďí na možnosť explózie nevybuchutej leteckej bomby, ktorú prevážali na zneškodnenie. Telá mŕtvych slovenských vojakov najskôr prevezú na základňu v nemeckom Ramsteine a odtiaľ na Slovensko. Termín pohrebu nebol v čase uzávierky tohto čísla ešte určený. Od začiatku operácie Iracká sloboda zahynulo v Iraku 1 266 vojakov zo 14 krajín. Ďalšia mimoriadna udalosť sa stala v ten istý deň v čase od 10:30 do 11:30 hod. miestneho času v mierovej misii UNFICYP na Cypre. Zahynul pri nej rotný Miroslav Hruška. Po skončení patrolovacieho letu vrtuľníkom, sa po pristátí a vystúpení z kokpitu priblížil k točiacej sa vyrovnávacej vrtuľi, ktorá ho zasiahla. Rtn. Hruška utrpel ťažké tržné poranenia. Ihneď po udalosti mu bola poskytnutá prvá pomoc. Po prevoze do hlavnej nemocnice vo Famaguste, približne o 12:10 hod. miestneho času, zomrel na následky zranení. Prípadoch bol postúpený medzinárodnej vojenskej polícii, ktorá v týchto dňoch vyšetroje mimoriadnu udalosť s následným úmrtím. V mierovej misii UNFICYP pod mandátom OSN pôsobí v súčasnosti 277 slovenských vojakov. Minister obrany SR Juraj Liška bezprostredne po týchto udalostiach vyjadril listom sústrasť rodinám zosnulých vojakov. Na mimoriadnej tlačovej konferencii oznámil,

že príčinou smrti vojakov bol výbuch poľského vozidla prevážajúceho výbušniny. Hoci mandát slovenskej jednotky nie je časovo ohraničený, minister očakáva, že sa na Slovensku rozprúdi diskusia o pôsobení našich vojakov v Iraku, no v týchto chvíľach nepovažuje za vhodné riešiť ďalšie zotrvanie jednotky v operácii Iracká sloboda. Zdôraznil pritom, že nešlo o útok, ale o nešťastnú nehodu: „Tak ako sa stala v Iraku, mohla sa stať kdekoľvek na Slovensku.“

Za najsmutnejšiu správu vo svojom doterajšom politickom živote označil smrť troch slovenských vojakov v Iraku aj predseda parlamentu Pavol Hrušovský. V telegrame pozostalým vyjadril úprimnú sústrasť v mene Národnej rady. „Naši vojaci pomáhali nastoliť pre obyvateľov Iraku pokojnejší a mierumilovnejší život. Považujem ich za hrdinov, pretože obetovali život za iných,“ povedal. Sústrasť pozostalým vyjadrili aj premiér Mikuláš Dzurinda a prezident Rudolf Schuster. Poľský premiér Marek Belka označil nešťastnú explóziu v Iraku, pri ktorej zahynuli traja slovenskí, dvaja poľskí a jeden lotyšský vojak, za „pravdepodobne najtragickú udalosť“ počas doterajšej prítomnosti poľských vojakov v krajine. Počet obetí z radov poľských vojakov v Iraku sa po incidente zvýšil na šesť.

Minister Juraj Liška sa ako prvý zapísal do kondolenčných listín

Dve otázky pplk. Karolovi Navrátilovi

Aké opatrenia ste prijali po tragédii?

Okamžite sme prerušili všetky práce a v súčasnosti sa nachádzame v tábore v al-Hilla. Po obede sa uskutočnil spomienkový nástup nášho kontingentu, na ktorom sme si uctili pamiatku zosnulých kolegov. Večer sme im venovali zádušnú omšu v Babylone. Rovnako dôstojne sa s nimi rozlúčime aj v našom tábore Charlie, kde zádušnú omšu bude celebrowať poľský kňaz. Oficiálna rozlúčka so všetkými šiestimi tragicky zosnulými príslušníkmi sa uskutoční 10. júna o 16. hodine v amfiteátri na veliteľstve mnohonárodnostnej

divízie Centrál juh. Táto udalosť otriasla psychikou nielen našich vojakov, ale aj vojakov celej divízie. Spolu so psychológom hovoríme s vojakmi a tým sa snažíme eliminovať negatívne prejavy psychického stavu príslušníkov nášho kontingentu.

Čo chcete povedať na záver?

Aspoň takýmto spôsobom na diaľku chcem v mene celej jednotky vyjadriť najbližším príbuzným, manželkám a ich deťom, snúbenke a rodičom úprimnú sústrasť. Všetkým nám bolo ctou slúžiť s vojakmi, ako boli oni. Všetci si na nich uchováme trvalú spomienku. Česť ich pamiatke.

Posledná správa: Podľa zistení komisie vedenej zástupcom veliteľa mnohonárodnostnej brigády Piotrom Czerwinkim jeden zo štyroch mínometných granátov, ktoré vypálili útočníci, zasiahol trhaciu jamu. Komisia potvrdila, že všetky práce, ktoré sa vykonávali v priestore tragédie boli v súlade s predpismi.

Slovenská ženijná jednotka pôsobí v operácii Iracká sloboda od augusta 2003. Jej úlohou sú odminovacie práce a likvidácia munície. Pôvodne bolo v oblasti nasadených 82 vojakov. Koncom januára tohto roku odcestovalo do Iraku 62 vojakov čaty prieskumu, obrany a ochrany, ktorí sa starajú o bezpečnosť ženistov pri odminovaní. V Iraku sa tak počet Slovákov navýšil na 105. Predchádzajúceho veliteľa slovenského kontingentu Ondreja Novosada nahradil Karol Navrátil.

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 12/2004
Do výroby zadané: 3. 6. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO,
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847

Zástupca šéfredaktora:
pplk. Mgr. Jozef MICHNICA,
tel.: 0960 312 980

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ,
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520

Redaktori:
pplk. Milan ČIPKA, tel.: 0960 312 980
Jozef ŽIAK, tel.: 0960 312 984

Fotografi:
Peter DOVINA, Miroslav GYÜRÖSI
Tel.: 0960 312 395

Jazyková úprava:
PhDr. Soňa RAČKOVÁ

Vedúci vydania:
Jozef MICHNICA

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA Kod KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: slezakovam@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia
Mediaprint Kapa, PoNS

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
Magnet Press, Slovakia, s. r. o.
Teslova 12, P. O. Box 169
830 00 Bratislava 3
Tel./fax: 02/44 45 45 59 – predplatné
Tel./fax: 02/44 45 46 28 – administratíva
E-mail: magnet@press.sk
www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadaná a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Reportáž z VVP Lešť 4 – 5

Parlamentné zhromaždenie
NATO: Posilnenie misie
v Afganistane 6 – 7

Minister na Lešti 8 – 9

Predstavujeme krajiny
aliancie 10 – 11

Technika – Drobníčky 14 – 15

BAHNA 2004 16 – 19

Slávne zbrane: Najlepši britský
tankový križník 20

História: Prvý muž Uhorska ... 21

Vojaci a deti pod
Slanskými vrchmi 22 – 23

Naši partneri 24

Iracká sloboda 25

Analýza: Informačná bezpečnosť
štátu 26 – 27

Testy prieskumného systému
v Kosove 28

Kronika rezortu obrany 29

Tance pre deti 30

Svetoví cyklisti v Trenčíne 31

Z útvarov 32

Oddych 33

Vojenský pútnici v Mariazelli .. 35

Fotografia na titulnej strane:

Už po siedmykrát sa uskutočnil Deň detí
s Ozbromenými silami SR a Slovenským
rozhlasom. Tentoraz v Zámutove
na východe Slovenska

Foto Jozef MICHNICA

Editoriál

Bolo už po uzávierke tohto čísla, keď
sme sa v utorok 8. júna dozvedeli správu,
ktorá patrí k tým najhorším. V Iraku
zomreli traja naši vojaci. Prešlo len zopár
chvíľ a minister obrany Juraj Liška
v tento možno najťažší deň vo svojej
funkcii musel oznámiť ďalšiu tragickú
udalosť. Po Petrovi Dingovi, Vladimírovi
Simonidesovi a Miroslavovi Frkáňovi
v Iraku zahynul v mierovej misii
UNFICYP na Cypre Miroslav Hruška.

Nad rezortom obrany zaviala čierna
zástava. Politická elita vyjadřila pozostalým
v okamžitých kondolenciách čo naj-
úprimnejšie svoju sústrasť. Popri oficiál-
nych vyjadreniach bolo však tak strašne
nástoživo cítiť ten nepočutý, ale o to drá-
savejší výbuch ľudského plaču. Nie – toto
nik nečakal. Hoci vojenské remeslo je aj
o miere rizika prevyšujúceho absolútnu
väčšinu ostatných povolání – a v misiách
to platí dvojnásobne, kto by sa dopredu
zmieril s myšlienkou, že slovenskí mierov-
tvorcovia budú musieť zaplatiť takúto
obrovskú a krutú daň? V myšliach ľudí,
ktorí nosia vojenskú uniformu, sa tento
otáznik vynára v oveľa bezprostrednej-
šom svetle. Naše ozbrojené sily už totiž
naozaj nemajú ambíciu byť armádou
venujúcou sa kancelárskym prácam a
občasným cvičeniam vo výcvikových
priestoroch. Tak isto už ani odvelenie do
zahraničnej misie nemusí byť len otázkou
dobrovoľného rozhodnutia toho-ktorého
vojaka, ale článkom v rozkaze príslušné-
ho veliteľa. Minister obrany Juraj Liška vo
svojom prejave na jarnom zasadnutí
Parlamentného zhromaždenia NATO
všetkých delegátov ubezpečil, že Sloven-
sko chce položiť väčší dôraz na budovanie
a vyčleňovanie bojových jednotiek s účin-
nou bojovou podporou a bojovým zabez-
pečením aj pre potreby NATO. Je zrejmé,
že ten, kto hľadá v službe v ozbrojených
silách len istotu a sociálne zázemie,
nebude na správnej adrese. No na druhej
strane – s prijímanou zvýšenou mierou
rizika musí vážnosť, prestíž a podpora
vojenského povolania zo strany štátu stú-
pať. Aj keď život či zdravie žiadny profe-
sijný či sociálny systém na svete nenahra-
dú. Tak, ako štyrom slovenským rodinám
nikto nemôže nahradiť ich otcov, manže-
lov, synov či priateľov.

Peter Dinga, Vladimír Simonides,
Miroslav Frkáň a Miroslav Hruška. Títo
štyria statoční muži skvele reprezentova-
li svoj štát a naše ozbrojené sily. Je na nás,
aby sme na nich nikdy nezabudli.
Češť ich pamiatke.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Martinský koník cvičil

Mesiac máj je už tradične mesiacom lásky. Pre príslušníkov martinského práporu okamžitej reakcie, ktorí majú v znaku typického koníka, bol však vyvrcholením tohtoročného výcviku – pokračovali v etape výcviku roty a ukončili ho práporným taktickým cvičením s bojovou strelbou. Toto cvičenie, ktoré riadila ľahká brigáda, bolo nazvané Nastolenie poriadku 2004. Takmer mesiac trvajúce cvičenie vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť poriadne preverilo aj schopnosti druhej mechanizovanej roty a rotu palebnej podpory.

Poručík Alfréd Ščecina prevzal velenie rotu pred rokom. Spočiatku to bola skôr symbolická jednotka. Značná časť jej príslušníkov pôsobila až do konca jesene v misii KFOR v Kosove v rámci spoločného česko-slovenského práporu, potom si vybrali dovolenky a voľná.

Druhá mechanizovaná

Poručík Ščecina, rodák z Považskej Bystrice, ktorý po ukončení dôstojníckej školy v Liptovskom Mikuláši patrila na jeseň 1995 medzi zakladajúcich príslušníkov martinského práporu, mohol teda začať s plnohodnotným výcvikom mechanizovanej roty až v tomto roku. Pre OBRANU uviedol: „Spočiatku sme sa museli sústrediť na výcvik jednotlivca. Aj napriek tomu, že ide o profesionálov, predsa len plnili v misii trochu iné úlohy a bolo potrebné osviežiť ich návyky. Kládol som dôraz predovšetkým na samostatnosť každého vojaka pri riešení bojových úloh. Osobitnú prípravu som mal s veliteľmi družstiev a veliacimi poddôstojníkmi. Otvorene som im povedal, čo od nich očakávam. Postupne sa mnohí z nich, napríklad veliteľ družstiev – rotní Ján Nemec a Andrej Zajackowski, ale aj veliaci poddôstojník čaty palebnej podpory rotmajster Ľubomír Žila a veliaci poddôstojník rotu rotmajster Ľubomír Klímek stali mojou oporou. Som rád, že sa podarilo podchytiť najmä veliacich poddôstojníkov. Lebo keď sa táto funkcia zavádzala, nikto poriadne nevedel, čo vlastne majú robiť.“

Vyvedeniu predchádzal aj výcvik družstva a čaty, ktorý vyvrcholil v marci na Lešti. Najmä bojové streľby družstiev a čiat ukázali na niektoré nedostatky. Napríklad prekonanie horizontu vlastnými silami. Vojaci a ich velitelia pozabudli, že prípadný protivník by ich mohol ľahko spozorovať. Poručík Ščecina nebol cel-

kom spokojný ani s rozhodovacím procesom svojich veliteľov. Stále to bolo pomalé, časový priestor pri kontakte s nepriateľom nebol efektívne využitý.

Preto si po návrate z marcového vyvedenia sadol spoločne s veliteľmi čiat, družstiev a veliacimi poddôstojníkmi rotu a snažili sa nájsť ten správny recept na lepšie skoordiovanie ich činnosti pri plnení bojových úloh v poľných podmienkach. Bojové streľby sa uskutočnili v inom teréne. Nie v tých doslova notoricky známych kútoch Lešti, kde to už vojaci pomaly poznali aj podľa

Martinský prápor okamžitej reakcie je v mnohom príkladom aj pre ostatné útvary našich ozbrojených síl, a to nielen svojou odbornou prípravou, ale aj vysokou profesionalitou jeho veliteľov, poddôstojníkov a vojakov. Na Lešti sa uskutočnila národná certifikácia pripravenosti práporu na jeho použitie v bojových operáciách pod velením NATO. Komisia, ktorá vykonala národnú certifikáciu, konštatovala, že prápor je dobre pripravený na splnenie stanovených úloh. Postupne ho bude potrebné doplniť najmä spojovacími prostriedkami a niektorým ďalším materiálom.

medzery medzi jednotlivými stromami či kríkmi. Zpracovať sa museli aj noví velitelia čiat, ktorí prišli pred rokom z vojenskej akadémie síce s dobrými teoretickými znalosťami, ale chýbali im praktické skúsenosti.

„Neokukaná“ Lešť

Májové rotné taktické cvičenie s bojovou strelbou bolo už o niečo inom. Podriadení poručíka Ščecinu sa aj podľa veliteľa práporu podplukovníka Martina Stoklasu vyvarovali väčšiny predchádzajúcich nedostatkov. Aj napriek tomu, že druhá rota plnila špecifickú úlohu – útok stranou dotyku s nepriateľom, pričom jedna čata pôsobila v taktickom vzdušnom výsadku. Rota všetky spomínané

Príslušníci martinského práporu plnili úlohy cvičenia v horskom teréne

úlohy plnila v „neokukanom“ horskom teréne.

„Vojakov výcvik v týchto priestoroch zaujal. Bolo to niečo nové. Doteraz sa pri plnení úloh pohybovali zväčša v otvorenom teréne. Aj napriek niektorým problémom sa snažili,“ poznamenal veliaci poddôstojník rotu rotmajster Ľubomír Klímek. Veliteľ rotu pri jeho slovách súhlasne pokyvoval hlavou. Vie sa dobre vžiť aj do situácie svojich mladých

veliteľov čiat, ktorí postupne získavajú praktické skúsenosti. Chápe ich aj preto, že v súčasnosti dokončuje diaľkové vysokoškolské štúdium vo vojenskej akadémii. Vie, že niekedy je potrebné v reálnej situácii korigovať vopred pripravené a naplánované rozhodnutia. „V príprave na práporné cvičenie sme mali podľa mapy naplánované zosadenie z bojových vozidiel pechoty za chodu v určenej oblasti. Ale keď sme prišli na spomínané miesto, zistil som, že tam to nepôjde, a musel som zmeniť svoje rozhodnutie. Viedim aj svojich veliteľov k tomu, aby sa vedeli rozhodovať operatívne, podľa meniacej sa situácie,“ spomína 28-ročný veliteľ 2. mechanizovanej rotu poručík Alfréd Ščecina na jeden z momentov poľného výcviku. Jeho

jednotka prispela aj v prápornom taktickom cvičení svojím dielom k úspešnému splneniu úloh.

Hľadanie protiletadlovcov

Ďalšou súčasťou práporu, pre ktorú znamenalo májové vyvedenie doslova krst ohňom, je rota palebnej podpory. Nadporučík Martin Karpecki ako zástupca veliteľa roty najlepšie vie, ako ťažko sa jednotka rodila a postupne zosúladovala činnosť všetkých súčastí. Okrem iného aj preto, lebo časť jej príslušníkov ešte nie tak dávno stála pred ťažkým rozhodnutím: prijať nižšiu hodnotu a funkciu, alebo odísť z ozbrojených síl?

Takúto dilemu musel riešiť aj slobodník Dušan Ruman, vodič BRDM z protitankovej čaty. Rodák z Valče je vojenským profesionálom od roku 1999. Do leta minulého roku bol čatárom. Má za sebou aj rok služby v misii KFOR v Kosove. „V civile som bol osem rokov požiarnikom. Potom znižovali stavy a musel som odísť. Dal som sa na vojenské remeslo, ktoré sa mi celkom zapáčilo. Preto som prijal aj nižšiu hodnotu. Nechcel som sa druhý raz ocitnúť v neprijemnej situácii,“ hovorí 32-ročný profesionál. Jeho prácu na cvičení si pochvaľoval nielen veliteľ družstva rotný Ľubomír Igaz, ale aj veliteľ

protitankovej čaty poručík Rudolf Jančí. Medzi najskúsenejších vojakov a „ťahúňov“ tejto čaty patrí aj veliteľ družstva rotný Slavomír Kuzma.

Veľké zmeny zažili aj príslušníci protiletadlovej čaty. Napríklad veliteľ družstva rotný Peter Ďurica bol do prvého júla minulého roku podpráporčíkom. Rodák z Martina v roku 1992 ukončil štúdium na Vojenskej strednej škole v Novom Meste nad Váhom. Potom pôsobil v tankovom pluku v Podbořanoch, v trenčianskom prevádzkovom útvaru a na jeseň 1995 už patril medzi prvých kmeňových príslušníkov vznikajúceho prvého profesionálneho útvaru u nás – martinského práporu. „Bol to spôčiatku pre mňa určitý šok, ale vyrovnal som sa s tým. A nielen ja, aj ďalší. Mnohí sa museli rekvalifikovať na novú

vojenskú odbornosť, zvyknúť si na novú zbraň,“ hovorí dnes už celkom uvoľnene rotný Ďurica.

Podobnou anabázou prešiel aj veliacci poddůstojník čaty nadrotmajster Richard Husár. Nechýbajú mu ani veliteľské skúsenosti. Veď v prápore pôsobil aj ako veliteľ čaty. V rovnakej funkcii bol aj pri svojej druhej misii v mierových silách UNDOF na Golanoch. Rodák z Dunajskej Stredy ocenil, že čate sa na Lešti darilo plniť aj niektoré špecifické úlohy, s ktorými dovtedy nemala praktické skúsenosti. Napríklad zabezpečenie heliportu.

Na novú rolu si úspešne zvykal aj strelce protiletadlového družstva slobodník

Rastislav Zajac. Rodáka z Kokavy nad Rimavicou zastihla zvešť o pripravovanej reorganizácii minulý rok v Kuvajte, kde bol príslušníkom našej protichemickej jednotky. „Oznámili mi, že sa zakladá nová jednotka, v ktorej sú voľné miesta a spýtali sa, či mám záujem. Prikývol som, aj keď to znamenalo dobrovoľnú degradáciu z čatára na slobodníka. V prvom období som sa cítil ako vojak základnej služby, ktorý začína od nuly. Dnes je to už lepšie. Aj preto, že s takýmto osudom som nebol sám. Navzájom sme sa podporili. V auguste ma čakajú prvé streľby so svojou zbraňou,“ priblížil svoj príbeh Rastislav.

Spokojní velitelia

Počínanie Martinčanov na Lešti pri prápornom taktickom cvičení s bojovými streľbami starostlivo pozoroval aj zástupca veliteľa pozemných síl OS SR brigádný generál Jaroslav Vývlek. Tu sú niektoré jeho postrehy: „S tým, čo som videl na cvičení, som až na niektoré maličkosti spokojný. Treba otvorene povedať, že prápor okamžitej reakcie patrí medzi najlepšie pripravené a vycvičené útvary nielen pozemných, ale aj celých ozbrojených síl. Jeho profesionálni príslušníci majú najväčšie praktické skúsenosti. Prakticky všetci sa osvedčili v náročných podmienkach zahraničných misií, a teda majú potrebné jazykové znalosti. Úroveň pripravenosti práporu vysoko hodnotili aj zástupcovia Bundesherweru.

V podobnom duchu sa vyjadril aj zástupca veliteľa ľahkej brigády podplukovník Ján Bujňák. Biely koník, ktorý je znakom práporu okamžitej reakcie, sa teda vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť ukázal v dobrom svetle. Na to sú ale všetci vojenski odborníci – prakticky od jeho vzniku na jeseň 1995 – vlastne zvyknutí...

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Slobodník Rastislav Zajac pri nácviiku s protiletadlovou strelou Igla

Posilnenie misie v Afganistane

Plniť si záväzky

Americký kongresman D. Bereuter za hlavné poslanstvo zhromaždenia označil nevyhnutnosť doplniť vojakov a techniku v Afganistane. Uviedol, že ak krajiny NATO nedajú do súladu počty vojsk a techniky, ktoré sú potrebné, môže byť misia v Afganistane ohrozená. Pritom zdôraznil, že NATO si takéto potenciálne zlyhanie nemôže dovoliť. Konštatoval, že niektoré štáty aliancie sľúbili v tejto misii oveľa väčšiu účasť, a aj preto listom požiada hlavy štátov NATO, aby vyčlenili potrebné kapacity a pomohli situáciu riešiť. O to viac, že tamojší kmeňoví a zároveň vojenský náčelníci v niektorých teritóriách sa stávajú vďaka obchodu s narkotikami vplyvnými „drogovými barónmi“, čo môže poznamenať aj pripravované voľby. D. Bereuter tiež poznamenal, že niektoré krajiny neposkytujú to, čo sľúbili, ani v prípade misie NATO v Kosove a tiež je potrebné, aby si plnili svoje záväzky.

Treba dodať, že Slovensko svoje záväzky v oboch misiách naplňuje. V tejto súvislosti možno spomenúť aj slová ministra obrany Juraja Lišku k účastníkom zhro-

„Jarné zasadnutie Parlamentného zhromaždenia NATO v Bratislave bolo veľmi úspešné. Sme veľmi vďační za pohostinnosť, ktorej sa nám na Slovensku dostalo. Veľmi si to vážime a ďakujeme,“ vyhlásil v utorok 1. júna popoludní na záverečnej tlačovej besede v bratislavskej Redute predseda zhromaždenia Dough Bereuter.“

tane budovania a vyčleňovania elementov aj pre potreby NATO. Ozbromený silý chceme štruktúrovať na základe definovaných spôsobilostí potrebných na obranu a ochranu záujmov Slovenskej republiky a ich efektívnu účasť v celom spektre operácií pod vedením NATO, OSN a EÚ, resp. v účelovo vytvorených mnohonárodných koalíciách s dôrazom na nasaditeľnosť, rozmiestniteľnosť, udržiavanie, mobilitu, flexibilitu a interoperabilitu s ozbrojenými silami členských štátov aliancie.“

Východiská a vízie

V záverečný deň päťdňového zasadnutia Parlamentného zhromaždenia NATO v Bratislave vystúpil predpoludním aj predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda, ktorý pripomenul: „Keď sa obzriem dozadu, do minulosti, napadá mi, že pred piatimi rokmi sme boli ešte veľmi ďaleko od toho, aby sme mohli byť hosťom zasadnutia Parlamentného zhromaždenia NATO. Nehovoriac o tom, že pred päťdesiatimi rokmi táto dnešná realita nemohla existovať ani ako smelá akademická konštrukcia...“ Veľmi adresne tiež hovoril na adresu boja s terorizmom: „Myslím, že bude dobré, ak si budeme pripomínať, že tak, ako sa prezident Kennedy cítil Berlínčanom v roku 1963, tak sme sa po 11. septembri 2001 všetci cítili byť Američanmi.“

Obludnosť a zvrhlosť útoku na Svetové obchodné centrum nás zomkli. Aj neskôr, keď prišli útoky na Bali, v Moskve a nakoniec aj útok teroristov v Madride. Napriek tomu by sa mohlo zdať, akoby teroristické útoky už neboli tou výnimočnosťou, ktorej sa obávame a ktorá nás núti konať. Akoby sa stávali prirodzenou súčasťou našej existencie. Ba dokonca, akoby sa zlo terorizmu

Zo sveta aliancie

Prieskumné lietadlá AWACS a asi 30-tisíc príslušníkov bezpečnostných síl budú chrániť lídrov členských krajín NATO počas nadchádzajúceho samitu aliancie v Istanbule. Na zaistenie bezpečnosti bude v čase samitu 28. a 29. júna zastavená letecká doprava nad Istanbulom a obmedzená námorná doprava v prieplyve Bospor. Na samite sa očakáva účasť takmer 3 000 delegátov z 26 členských a 20 partnerských krajín NATO a asi 3 500 novinárov.

...

Začiatkom júna sa dve lekárske jednotky gréckej armády zúčastnili v Českej republike na týždňovom tréningovom cvičení s mnohonárodným chemickým, biologicko-rádiologickým a jadrovým obranným prápom NATO. Cieľom cvičenia bola príprava na možný útok počas olympijských hier 13. až 29. augusta.

...

Generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer počas návštevy Chorvátska uviedol, že Záhreb dostane na júnovom samite NATO v Istanbule výrazné uistenie o jeho budúcom členstve v aliancii. Zdôraznil nutnosť ďalšej reformy chorvátskej armády, aby spĺňala štandardy aliancie, rovnako tak potrebu plnej spolupráce s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY).

...

Bulharská vláda vyčlenila takmer miliardu amerických dolárov na modernizáciu ozbrojených síl. Balánska krajina rovnako zamýšľa znížiť počet vojakov zo súčasných 45-tisíc na 39-tisíc. Týmto krokom chce získať finančné prostriedky na nové technické vybavenie. V budúcnosti by malo byť až šesť percent týchto vojakov pripravených do misií v zahraničí.

...

Pod názvom Collective Effort 2004 sa medzi 11. a 18. júnom 2004 uskutočnilo v Českej republike medzinárodné cvičenie jednotiek logistickej podpory členských štátov NATO. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 600 príslušníkov armád Belgicka, Českej republiky, Dánska, Francúzska, Maďarska, Nemecka, Holandska, Nórska a Poľska.

...

Pristúpením k NATO získa Rumunsko miliardy dolárov v podobe zahraničných investícií. Pri návšteve Rumunska to uviedol bývalý veliteľ spojeneckých síl v Európe generál Wesley Clark. Investície by mali zabezpečiť vzdelanie a prácu tisíckam ľudí, zmenu ekonomiky, vojenského systému a kultúry.

relativizovalo a získavalo viac pozície obete než pôvodcu hrôz. Lebo sú takí, ktorí hovoria, že s teroristami sa predsa len dá dohodnúť. Ktorí hovoria, že malé krajiny, také ako Slovensko, sa nemajú miešať do boja s terorizmom. Vraj sme v závetrí boja veľkých krajín bezpeční. Vraj sa nás útoky teroristov v iných krajinách nedotýkajú. Vraj ich obeťou nemôžu byť aj naši študenti, naši turisti, lebo tí sú vždy na správnom mieste. Vraj naše odhodlanie bojovať s terorizmom iba prebúdzá záujem teroristov o našu krajinu. Toto považujem za exemplárnu zbabelosť a nezodpovednosť. A myslím, že vo svojej podstate aj dôsledku je to rovnaká zbabelosť, ako keď sa kedysi tvrdilo, že je možné dohodnúť sa s Hitlerom. Appeasement s terorizmom je nebezpečnou fikciou, tak ako bol nebezpečnou fikciou appeasement s nacizmom.“

Generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer do Bratislavy v utorok 1. júna nepricestoval pre problémy s lietadlom. Na zhromaždení však vystúpil aj šéf Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu Muhammad El Baradei. Vo svojom príhovore o. i. povedal, že hlavnou úlohou jeho organizácie je kontrola šírenia zbraní hromadného ničenia. Uviedol tiež, že medzinárodné spoločenstvo dnes čelí globálnej bezpečnostnej kríze. Účasť

níci zasadania hovorili aj o ďalšom kole rozširovania aliancie, pričom na vstup aspirujú najmä Chorvátsko, Albánsko a Macedónsko. O ďalšom postupe v tomto smere by podľa nich mal rozhodnúť samit NATO v Istanbule.

Predseda NR SR Pavol Hrušovský na záver svojho vystúpenia konštatoval: „Parlamentné zhromaždenie NATO bolo po celý čas svojej existencie dôstojným vyjadrením demokratickej podstaty politickej kultúry a civilizácie, na obranu ktorej NATO vzniklo. Parlamentné zhromaždenie bolo pôdou, na ktorej často vznikali vízie, ktoré predznamenovali neskoršie rozhodnutia vlád členských štátov aliancie a Severoatlantickej rady. Parlamentné zhromaždenie NATO bolo často miestom, kde sa zhmotnil výrok Ernesta Bevina z čias vzniku NATO - že NATO je duchovnou úniou Západu. Želám si a želám aj Vám, slobodne zvoleným predstaviteľom politickej kultúry Západu, aby takým zostalo.“

Na Parlamentnom zhromaždení bolo prítomných približne 600 účastníkov. V rámci päťdňového pobytu na Slovensku, keď sa zúčastňovali na spoločných rokovaníach a rokovaníach vo výboroch, mali aj jeden deň voľna. V sobotu 29. mája navštívili Trenčín.

Pavol VITKO

Foto Peter DOVINA

Parlamentné zhromaždenie NATO je medziparlamentná organizácia zákonodarcov z členských krajín Severoatlantickej aliancie, ako aj pridružených členov. Zhromaždenie poskytuje kritické fórum na medzinárodný parlamentný dialóg na komplexe bezpečnostných, politických a ekonomických otázok. Jeho hlavnou úlohou je rozvíjať vzájomné znalosti členov parlamentov v rámci aliancie o kľúčových bezpečnostných výzvach, ktorým musí čeliť transatlantické partnerstvo. Diskusia a rozhovory zhromaždenia tvoria dôležitý príspevok pre vývoj konsenzu, o ktorý sa politika aliancie musí opierať.

Medzi ciele Parlamentného zhromaždenia NATO patrí:

- rozvíjať dialóg členov parlamentov o hlavných bezpečnostných problémoch,
- poskytnúť NATO a vládam jeho členských krajín svedectvo o kolektívnom parlamentnom postoji,
- zabezpečiť politike NATO väčšiu transparentnosť, a tým aj mieru kolektívnej zodpovednosti,
- posilniť transatlantické vzťahy,
- pomáhať v rozvoji parlamentnej demokracie v celom euroatlantickom priestore zapájaním členov parlamentov z nečlenských krajín do práce zhromaždenia,
- priamo pomáhať týmto parlamentom v tom, aby sa aktívne snažili o členstvo v aliancii.

Minister a poslanci na Lešti

V tretí júnový deň zavítal do Vojenského výcvikového priestoru Lešť minister obrany SR Juraj Liška, ktorého sprevádzal náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Cerovský, predseda Výboru pre obranu a bezpečnosť NR SR Róbert Kaliňák a poslanci tohto parlamentného výboru.

Na vodnom cvičisku si hostia so záujmom prezreli ukážku výcviku pozemných síl. Zaujmal ich zásah záchranej uvoľňovacej skupiny, brodenie tankov, ako aj plavby bojových vozidiel pechoty. Pri pohľade na cvičiace osádky tankov to v očiach ministra, bývalého tankistu, zaiskrilo. Aj preto si nenechal ujsť príležitosť prebrodiť v tanku vodnú prekážku.

„Už to nie je ten tank, v ktorom som jazdil. Mal som päťdesiatpätku. V tejto T-72 je trochu inak usporiadaný priestor pre osádku. No s odstupom pätnástich rokov bolo pre mňa rozhodne zaujímavé sadnúť si opäť do tanku. Pri brodení vodnej prekážky som sa v stroji cítil celkom prirodzene,“ pousmial sa Juraj Liška. Mimochodom, minister obrany narukoval v roku 1989 do Jihlavy, potom ho previelili do Libavy a napokon väčšinu vojenskej základnej služby pôsobil u tankistov

v Martine. Na leštianskej strelnici Družba si okrem tanku vyskúšal aj odstrel ťažkej a ľahkej pušky. Sparing-partnera mu pri streľbe z pištole vzor 82 robil práve Róbert Kaliňák.

„Na Lešť chodím pomerne pravidelne, prakticky na každé väčšie cvičenie. Tentoraz som chcel, aby sa na výjazde zúčastnili aj ostatní poslanci nášho výboru. Hlavný dôvod je ten, že, sa blíži obdobie, keď sa budú prerokovávať ďalšie zákony, ktoré majú dosah na ozbrojené sily. Priamo v teréne a v nepriaznivom počasí majú poslanci lepšiu

možnosť pochopiť náročnosť práce našich vojenských profesionálov a ich vysokú odbornú pripravenosť. Preto je dôležité, aby títo profesionáli mali svoj vlastný systém sociálneho zabezpečenia,“ poznamenal Róbert Kaliňák na margo účelu návštevy poslancov medzi vojakmi.

A aké mal dojmy po streľbách? „Samo- pal päťdesiatosmičku poznám celkom dobre, no trochu mi robil problém naj- vzdialenejší terč, guľometné dvojča, ktoré padlo až na druhý pokus. Z odstrelšovacej pušky sa strieľa veľmi dobre, no guľomet držím v rukách prvý raz,“ prezradil Róbert Kaliňák. Poslanci sa v rozhovo- roch s ministrom Jurajom Liškom, so zástupcami velenia ozbrojených síl, ale aj s veliteľmi jednotiek a vojenskými profes- ionálmi zaujímali najmä o hlavné úlohy a priority ich rozvoja v období po našom vstupe do NATO.

*Dvojstranu pripravili Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA*

Záchrana tanku

Súčasťou brodenia tankov trebišovského práporu na leštianskom vododróme, ktoré pozorne sledoval minis- ter obrany Juraj Liška a poslanci parlamentu, bola aj ukážka činnosti pri uvoľňovaní vozidla z brodu. Veliteľ tanku zahlásil dôstojníkovi riadiacemu cvičenie poru- chu a vyvesil červenú zástavku...

Riadiaci dal pokyn veliteľovi záchrannej a uvoľňovacej sku- piny kapitánovi Vladimírovi Lendakovi z michalovského ženij- ného práporu na vykonanie zásahu. Do vzduchu vyletela svetli- ca. Plávajúci transportér PTS-10 pod vedením slobodníka Michala Mráza priplával k tanku, ktorý mal fiktívnu poruchu. Osádka transportéra premiestnila lano z uvoľňovacieho tanku, za ktorého „rajčákmi“ bol desiatnik Anton Horňák, k zatope- nému vozidlu. Medzitým jeden z potápačov michalovského ženijného práporu desiatnik Roman Gerasimov odistil lano z tanku a pomocou plaváka ho podal obsluhu plávajúceho transportéra. Tam sa ho ujali lanári - slobodníci Alexander Lakatoš a Július Kun. O niekoľ- ko okamihov spojili obe laná medzi uvoľňovacím tankom a vozidlom, ktoré malo poruchu. Tankové motory zare-

vali, lano sa naplo. Potom už uvoľňovací tank pod vedením veliteľa družstva uvoľňovania pásových vozidiel rotného Richarda Poníka vytiahol tank z vody na breh. Pre 23-ročného rodáka z Hubošoviec v okrese Sabinov, ktorý je profesionálnym vojakom už dva roky, bolo terajšie zamestnanie na vododróme pri zabezpečovaní brodenia tankov trochu netradičné. Nebolo preňho síce až takou novinkou, ale ako povedal, ešte nikdy „nebdel“ nad pokojným priebehom brodenia vtedy, keď bol vo veži tanku minister obrany a neskôr aj predseda Výboru pre obranu a bezpečnosť NR SR. Všetko však prebehlo v poriadku.

Nemusela zasahovať ani osádka plávajúceho transportéra. Jeho veliteľ, slobodník Michal Mráz spoločne s vodičom slobodníkom Jozefom Michaličom napriek tomu pozorne sledo- val dianie na vode. Rodák zo Sečovskej Polianky sa stal vojen- ským profesionálom pred dvoma rokmi. V priebehu vyvedenia na Lešti sa celá osádka jeho družstva lepšie zohrala a podľa slov veliteľa celej záchrannej uvoľňovacej skupiny kapitána Vladimíra Lendaka bez problémov splnila všetky úlohy. Rovnako ako všetky súčasti prešovskej mechanizo- vanej brigády, ktoré na vododróme cvičili.

Jedným z prostriedkov protivzdušnej obrany v nemeckých ozbrojených silách je prenosný raketový komplet Stinger

Foto SKA/IMZBw

Nemecká spolková republika

(Pokračovanie z minulého čísla)

Divízia špeciálnych operácií (DSO)

v Regensburgu má tri hlavné súčasti:

- 26. vzdušnovýsadkovú brigádu (Saarlouis) s 261. a 263. ľahkým mechanizovaným výsadkovým práporom a 262. výsadkovým podporným práporom;
- 31. vzdušnovýsadkovú brigádu (Oldenburg) s 313. a 373. ľahkým mechanizovaným výsadkovým práporom a 272. výsadkovým podporným práporom;
- veliteľstvo špeciálnych síl (Calw) so štyrmi rotami „komando“, jednou rotou hĺbkového prieskumu a výcvikovým a skúšobným centrom.

Divízia aeromobilných operácií

v Veitshöchheime, v ktorej je sústredené vojskové letectvo pozemných síl, má v podriadenosti tieto súčasti:

- 3. brigádu vojskového letectva (Mending) s 25., 30. a 35. plukom vojskového (vrtuľníkového) letectva a 15. plukom stredných transportných vrtuľníkov;
- 1. vzdušnú mechanizovanú brigádu (Fritzlar) s 26. plukom bojových vrtuľníkov a 10. plukom transportných vrtuľníkov;
- 4. spojovací prápor.

Jednotlivé útvary v brigádach sa vyznačujú rôznym stupňom bojovej pripravenosti. Niektoré majú plný početný stav a vybavenie, niektoré sú len rámcové. Nemecké divízie sú pridelené niekoľkým mnohonárodným zborovým veliteľstvám – 10. divízia zboru EURO-CORPS, 1. divízia I. ho-

landsko-nemeckému zboru a 7. divízia II. nemecko-US zboru.

Veliteľstvu podporných síl v Koblenzi podlieha šesť špecializovaných brigád (spolu majú asi 26 000 aktívnych vojakov a okolo 33 000 záložníkov):

- 100. delostrelecká brigáda (Mühlhausen) so 71., 121. a 131. práporom delostreleckého prieskumu, 52., 55. a 132. delostreleckým raketometným práporom (ďalšie dva prieskumné a dva delostrelecké prápory sú neaktívne). Má približne 4 000 vojakov, 120 raketometov MARS (MLRS), 6 delostreleckých rádiolokačných systémov COBRA, ako aj bezpilotné prieskumné vzdušné prostriedky CL 289, KZO BREVEL a LUNA.
- 100. ženijná brigáda (Minden) so 140. a 701. ženijným práporom a 12. a 130. ťažkým ženijným práporom má asi 4 100 vojakov. Je vybavená 30 ks pontónových mostových systémov, 30 ženijnými tankmi DACHS, 30 zamínovacími systémami SKORPION, 30

obojživelnými prevoznými systémami M3 a ďalšou ženijnou technikou.

- 100. brigáda protivzdušnej obrany (Fulda) so 6., 12. a 131. práporom samohybných PL kanónov a 7. a 300. raketovým PL práporom má mierový početný stav 4 100 vojakov. Vo výzbroji má 126 samohybných protiletadlových kanónov GEPARD 1A2, 100 samohybných raketových protiletadlových systémov ROLAND, 45 samohybných raketových systémov OZELOT, 26 obrnených vozidiel Fuchs so systémami riadenia paľby PVO, ako aj príslušné rádiolokačné systémy.
- 100. brigáda radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (Bruchsal) má v mieri 3 100 vojakov v 7., 210., 610., 750. a 805. prápore RCHBO. Je vybavená 75 vozidlami FUCHS na RCHB prieskum, 180 dekontaminačnými vozidlami, 15 dekontaminačnými linkami a 22 zariadeniami na úpravu vody.
- 100. logistická brigáda (Unna) má 3. logistický prápor, 6. a 7. opravárenský prápor, 801. dopravný prápor, 51. zásobovací prápor a 11. pyrotechnickú rotu;
- 200. logistická brigáda (Tauberbischofsheim) má 12. logistický prápor, 131. a 210. opravárenský prápor, 10. dopravný prápor, 131. zásobovací prápor a 21. pyrotechnickú rotu.

Obe logistické brigády majú po 4 900 vojakov a disponujú rôznymi druhmi a typmi nákladných automobi-

Obrnené vozidlo Fox slúži na radiačný a chemický prieskum
Foto USMC

lov s celkovou prepravnou kapacitou takmer 10 000 t, ženíjnými tankami, ťahačmi a špeciálnymi návesmi na prepravu ťažkej techniky, automobilnými zariadeniami, opravárenskou a inou technikou.

Pod veliteľstvo podporných síl patrí ešte poľné spravodajské stredisko Bundeswehru (Diez) s piatimi spravodajskými čatami a 300. zbor vojenskej hudby.

Úrad pozemných síl HA v Kolíne riadi šesťnásť odborných škôl pozemných síl špecializovaných podľa druhov vojsk, ďalej stredisko bojových simulácií (výcvikový priestor Wildflecken), stredisko bojového výcviku (Letzlingen), logistické stredisko pozemných síl (Bad Neuenahr-Ahrweiler), ústredný personálny úrad pre poddôstojníkov a mužstvo (Kolín), mobilnú prezentačnú výstavu „Naše pozemné sily“, výcvikové stredisko OSN (Hammelnburg) a taktické stredisko (Draßburg).

Nemecké pozemné sily majú vo výzbroji 852 tankov Leopard 2 (225 kusov verzie 2A6, 125 verzie 2A5 a zostatok verzie 2A4 – tankové prápory majú obvykle 44 tankov), 1 152 bojových vozidiel pechoty Marder 1A3 (časť sa modernizuje na verziu 1A5), 409 prieskumných obrnených vozidiel SPz-2 Luchs, 114 obrnených vozidiel na RCHB prieskum TPz-1 Fuchs a ďalších 348 vozidiel Fuchs v iných verziách, 147 obrnených vozidiel Dingo, 210 ľahkých stíhačov tankov Wiesel s PTRS TOW, 288 samohybných kanónových húfnic M-109 A3 a 185 ShKH PzH2000, 160 mínometov kalibru 120 mm na podvozku M-113, vyslobodzovacie tanky BPz 2 a 3, mostové tanky Biber, odminovacie systémy Keiler, pásové vozidlá Bv-206 a ďalšiu techniku. Začali sa dodávky moderných obrnených vozidiel Fenner a v budúcom roku majú prísť do výzbroje prvé BVP Puma ako náhrada za BVP Marder.

Vojskové letectvo má 118 vrtuľníkov UH-1D, 24 kusov Alouette II, 80 transportných vrtuľníkov CH-53G/GS, 24 kusov ľahkých vrtuľníkov Bo-105M, 198 protitankových vrtuľníkov Bo-105P. Do výzbroje prišlo prvých 15 vrtuľníkov EC-135 a v tomto roku sa začali aj dodávky najmodernejších bojových vrtuľníkov Tiger PAH (objednaných 80 kusov) a transportných vrtuľníkov NH-90 (pre pozemné sily je objednaných 80 kusov).

Námorné sily (Marine)

Námorné sily riadi námorný štáb, ktorý je súčasťou ministerstva obrany, na čele s inšpektorom námorných síl. Tomuto štábu sú podriadené dve hlavné organizačné zložky – úrad námorných síl (Marineamt) a veliteľstvo loďstva (Flottenkommando).

Úrad námorných síl v Rostocku (so skupinou podpory velenia a riadenia)

zahŕňa administratívne, logistické, výcvikové a podporné zložky. Riadi námorné školy (Flensburg, Plön, Bremerhaven, Kramerhof a List, vrátane školskej plachetnice Gorch Fock a dvoch strážnych práporov), veliteľstvá námorných základní (Kiel, Olpenitz, Warnemünde, Wilhelmshaven/Heppenser Groden a Eckernförde), dve námorné hudby (Marine Musikkorps Nordsee a Ostsee), veliteľstvo námorných systémov velenia a spojenia, veliteľstvo pre skúšky a vývoj, ako aj personálny úrad námorných síl pre poddôstojníkov a mužstvo.

Spojovacie centrály námorných síl sú v Glücksburgu, Sengwardene a v Rostocku-Gehlsdorfe.

Základný výcvik kadetov nemeckých námorných síl prebieha na školskej plachetnici Gorch Fock
Foto SKA/IMZBw

Veliteľstvo loďstva so sídlom v Glücksburgu predstavuje vyšší veliteľský stupeň pre všetky zoskupenia plavidiel a letecké jednotky nemeckých námorných síl. Lode a lietadlá sú zoskupené podľa druhu do špecializovaných flotíl.

Flotila námorného letectva (Kiel) pozostáva z troch krídel námorného letectva (Marinefliegergeschwader):

2. krídlo námorného letectva (Tarp/Eggebek) má tri letky spolu so 49 lietadlami Tornado, ktoré sú určené na ničenie hladinových a pozemných cieľov, námorný prieskum a ničenie vzdušných cieľov. Toto krídlo bude do konca roka 2005 zrušené a jeho lietadlá prejdú pod vzdušné sily (Luftwaffe).

3. krídlo námorného letectva (Nordholz) je určené hlavne na námorný prieskum, boj s ponorkami, pátranie a záchranu, poveternostný prieskum, kontrolu znečistenia mora a transport. Má spolu 16 lietadiel Breguet 1150 Atlantic (4 vybavené na elektronický prieskum a boj) v 1. a 2. druhej letke, 4 lietadlá Dornier Do 228 (2 verzie LM a 2 verzie LT) v 2. letke a 22

vrtuľníkov Sea Lynx Mk 88/88A v 3. letke (prideľujú sa ako palubné vrtuľníky jednotlivým fregatám).

5. krídlo námorného letectva (Kiel) má jednu letku s 20 vrtuľníkmi Sea King Mk 41, ktoré slúžia na pátranie a záchranu, ničenie hladinových cieľov a taktický transport. Prideľujú sa ako palubné stroje veľkým podporným lodiam pre účelové zoskupenia triedy 702 (Berlin a Frankfurt am Main).

Od roku 2007 majú námorné sily začať dostávať prvé z 38 objednaných nových vrtuľníkov NH-90 (nemecké označenie MH-90) vo verzii NFH. Rokuje sa aj o nákupe ôsmich hliadkových a protiponorkových lietadiel P-3C Orion z Holandska.

Flotila torpédoborcov s domovskou základňou vo Wilhelmshavene používa toto tradičné označenie, aj keď má vo výzbroji výlučne fregaty. Jej personál sa skladá približne z 3 900 vojakov a 400 civilných zamestnancov. Flotila sa člení na päť eskadrií:

1. fregatná eskadra (Wilhelmshaven) prevzala v tomto roku prvú z trojice najmodernejších a najväčších fregát triedy 124 Sachsen (F 219 Sachsen, nasledovať budú F 220 Hamburg a F 221 Hessen).

2. fregatná eskadra (Wilhelmshaven) pozostáva zo štyroch fregát triedy 122 Bremen (F 211 Köln, F 212 Karlsruhe, F 213 Augsburg a F 214 Lübeck).

4. fregatná eskadra sa skladá tiež zo štyroch viacúčelových fregát triedy Bremen (F 207 Bremen, F 208 Niedersachsen, F 209 Rheinland-Pfalz a F 210 Emden).

6. fregatná eskadra má štyri viacúčelové fregaty triedy 123 Brandenburg, ktoré môžu slúžiť aj ako vlajkové lode hladinových zoskupení (F 215 Brandenburg, F 216 Schleswig-Holstein, F 217 Bayern a F 218 Mecklenburg-Vorpommern).

Najmodernejším plavidlom námorných síl Bundeswehru je fregata F 219 Sachsen
Foto Blohm + Voss

K torpédoborcovej flotile je pričlenená podporná eskadra, ktorá sa skladá zo 14 podporných a zásobovacích plavidiel rôznych typov, vrátane dvoch moderných zásobovacích lodí pre operačné účelové zoskupenia A 1411 Berlin a A 1412 Frankfurt am Main (tretia je objednaná).

Flotila rýchlych člnov má základňu vo Warnemünde a skladá sa z dvoch eskadriér rýchlych člnov (obe sú dislokované vo Warnemünde):

2. eskadra má päť rýchlych člnov triedy 143 Albatros (S 61 Albatros, S 62 Falke, S 63 Geier, S 64 Bussard a S 65 Sperber), päť rýchlych člnov triedy 143A Gepard (S 76 Frettchen, S 77 Dachs, S 78 Ozelot, S 79 Wiesel a S 80 Hyäne) a dva tendre triedy 404 Elbe (A 515 Main a A 516 Donau).

7. eskadra má podobné zloženie – päť rýchlych člnov triedy 143 (S 66 Greif, S 67 Kondor, S 68 Seeadler, S 69 Habicht a S 70 Kormoran), päť triedy 143A (S 71 Gepard, S 72 Puma, S 73 Hermelin, S 74 Nerz a S 75 Zobel) a tender A 511 Elbe.

Rýchle člny triedy 143 by mali od roku 2007 nahrádzať korvety triedy 130 (päť objednaných, päť opcia).

Flotila mýnoloviek má veliteľstvo na základni Olpenitz (Kappeln an der Schlei), kde je aj domovský prístav jednotlivých eskadriér. Jej personál pozostáva z 1 400 vojakov a civilných zamestnancov. Organizačne sa člení na tri eskadry mýnoloviek, námornú špeciálnu jednotku a 1. námorný strážny prápor:

1. eskadra mýnoloviek je zložená z deviatich moderných plavidiel triedy 332 Frankenthal (M 1058 Fulda, M 1059 Wilhelm, M 1060 Weiden, M 1061 Rottweil, M 1063 Bad Bevensen, M 1064 Grömitz, M 1065 Dillingen, M 1068 Datteln a M 1069 Homburg) a tendra A 514 Werra triedy 404.

3. eskadra mýnoloviek má tri plavidlá triedy 332 (M 1062 Sulzbach – Rosenberg, M 1066 Frankenthal a M 1067 Bad Rappenau), päť mýnoloviek triedy 333 Kulmbach (M 1091 Kulmbach, M 1095 Überherrn, M 1096 Passau, M 1097 Laboe a M 1099 Herthen), dve viacúčelové vyloďovacie lode triedy Barbe 520 (L 762 Lachs a L 765 Schlei) a tender A 513 Rhein triedy 404.

5. eskadra mýnoloviek sa skladá z piatich lodí triedy 352 Ens Dorf (M 1090 Pegnitz, M 1092 Hameln, M 1093 Auerbach/Oberpfalz, M 1094 Ens Dorf a M 1098 Siegburg) a tendra A 512 Mosel triedy 404. Mýnolovky sú vybavené diaľkovo ovládanými prostriedkami na vyhľadávanie mýn Seehund (spolu 18 kusov).

Námorná špeciálna jednotka dislokovaná na základni Eckernförde je zložená z roty bojových plavcov (tri operačné skupiny) a roty potápačov špecializovaných na odstraňovanie mýn a iných výbušných systémov. Jednotka má k dispozícii výcvikové a podporné lode M 1052 Mühlhausen triedy 742 A a Y 1665 Langeoog triedy 754.

Ponorková flotila sa dvoma eskadrami a výcvikovým centrom je sústredená na základni Eckernförde:

1. ponorková eskadra má jednu ponorku U 12 triedy 205 B (používa sa na skúšky nových technických zariadení) a štyri ponorky triedy 206 A (U 25, 26, 28 a 30). V tomto roku bude do výzbroje zaradená prvá zo štyroch objednaných najmodernejších ponoriek triedy 212, ktoré v 1. eskadre postupne nahradia triedu 206 A.

3. ponorková eskadra sa skladá z ôsmich ponoriek triedy 206 A (U 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24 a 29).

Súčastou reformy Bundeswehru má byť aj kompletná reorganizácia námorných síl, v rámci ktorej sa z doterajších

piatich „druhových“ flotíl vytvorí dve kombinované operačné flotily (2. krídlo námorného letectva bude rozpustené).

Vzdušné sily (Luftwaffe)

Štábu vzdušných síl, ktorý je súčasťou ministerstva obrany a ktorý riadi inšpektor vzdušných síl, podliehajú dve hlavné organizačné súčasti Luftwaffe – veliteľstvo vzdušných síl (**Luftwaffenführungskommando**) a úrad vzdušných síl (**Luftwaffenamt**).

Úrad vzdušných síl (Kolín-Wahn) zastrešuje zabezpečovacie, administratívne, logistické a výcvikové štruktúry v rámci Luftwaffe. Podlieha mu zabezpečovací pluk vzdušných síl (Wahn), inštitút leteckého zdravotníctva (Fürstfeldbruck), personálny úrad pre poddôstojníkov a mužstvo (Kolín) a úrad pre bezpečnosť letov Bundeswehru (Offenbach). Pod úrad vzdušných síl okrem toho patrí výcvikové veliteľstvo vzdušných síl (Kolín) so štyrmi školami Luftwaffe (dôstojníckou, poddôstojníckou a dvoma technickými), s 1. (Goslar) a 3. (Roth) výcvikovým plukom a veliteľstvom Luftwaffe v USA a Kanade. Ďalšou súčasťou úradu vzdušných síl je materiálové veliteľstvo vzdušných síl (Kolín), ktorému podlieha stredisko podpory zbraňových systémov (Landsberg), ako aj 1. (Erding) a 2. (Diepholz) opravárenský pluk.

Veliteľstvo vzdušných síl (Kolín-Wahn) podliehajú bojové jednotky začlenené v štyroch divíziách vzdušných síl, dopravné veliteľstvo vzdušných síl (Lufttransportkommando) s dopravnými krídlami a systémy rádiolokačného prehľadu, riadenia a velenia.

(Dokončenie v budúcom čísle)
Andrej GÁFRÍK

Vozidlo
SOU 9A310M1-2

Modernizácia protiletadlového raketového kompletu Kub (Kvadrat)

Ruská akciová spoločnosť Koncern Almaz-Antej v spolupráci s konštrukčnou kanceláriou Vedeckovýskumný ústav konštruovania prístrojov V. V. Tichomirova ponúkajú potenciálnym klientom modernizovanie protiletadlových raketových kompletov radu 2K12 Kub (exportná modifikácia je pomenovaná Kvadrat). Cieľom je zlepšiť takticko-technické charakteristiky starších kompletov, zvýšiť efektivitu ničenia moderných prostriedkov vzdušného napadnutia a celkovú spoľahlivosť kompletu.

Modernizácia predpokladá zmenu celého radu systémov kompletu na modernú súčiastkovú základňu, implementovanie nových systémov, ktoré umožňujú výrazne rozšíriť bojové možnosti protiletadlového raketového kompletu a taktiež implementovať bojové prostriedky zo zostavy protiletadlového kompletu radu 9K37 Buk do zostavy protiletadlového raketového kompletu Kub (Kvadrat).

Celá ponuka modernizačného balíka zahŕňa niekoľko hlavných pod-systémov a krokov, ktoré možno realizovať podľa rozhodnutia zákazníka, jeho možností a podpísaného kontraktu. V systéme ožarovania navádzacej stanice je zväčšený počet frekvenčných líkier zo 6 na 12, čo zlepšuje elektromagnetickú kompatibilitu navádzacích kanálov protiletadlových raketových riadených striel, zvyšuje odolnosť

systému proti rádioelektronickému rušeniu a spoľahlivosť činnosti systému. Pôvodný analógový systém selekcie pohyblivých cieľov SDC nahrádza nový digitálny systém, ktorý umožňuje zvýšiť koeficient potlačenia pasívneho rádioelektronického rušenia, vylučuje prevádzkové ladenia a výrazne zvyšuje prevádzkovú životnosť systému. Do digitálneho systému SDC je zahrnutý systém rozlišovania tried cieľov (letadlo, vrtuľník, riadená strela), ktorý zvyšuje schopnosť prežitia techniky a obslúh v boji. Vo vysokofrekvenčnom prijímači sú elektrónky s postupnou vlnou LBV nahradené novými polovodičovými tranzistorovými zosilňovačmi TTU a ich napájacími zdrojmi – poznateľne to zlepšuje šumový koeficient prijímacieho traktu a zvyšuje spoľahlivosť jeho činnosti. Pôvodné indikátory s klasickými vákuovými obrazovkami sú nahradené novými plochými obrazovka-

mi na báze tekutých kryštálov. Toto nové riešenie umožní zvýšiť rozlišovaciu schopnosť indikátorov, použiť nové digitálne kódovanie informácie a výrazne zníži energetickú náročnosť. Pôvodný analógový počítač nahradí moderný digitálny počítačový systém so zariadením na vklad - výber informácií, pomôže to zvýšiť matematický potenciál pri riadení a ovládaní štartovacích procesov.

Do modernizovaného kompletu je implementovaný nový systém objektívnej kontroly na registrovanie informácie, ktorá prúdi medzi bojovými prostriedkami kompletu počas bojovej činnosti a taktiež na archivovanie informácií na prenosnom osobnom počítači typu notebook. Nový je aj kontrolno-merací komplet KIK na kontrolu činnosti aparatury počas štartov protiletadlových raketových riadených striel a vyhodnocovania stavu rušenia pre rádiolokačné samonávodzacie hlavice protiletadlových rakiet.

Modernizačná ponuka predpokladá zaradiť do zostavy modernizovaného protiletadlového kompletu 2K12 Kub (Kvadrat) samohybné odpaľovacie a navádzacie zariadenie 9A310M1-2 s protiletadlovými raketami 9M317. Kompletnú zostavu modernizovaného kompletu tvorí:

- samohybná prehľadová a navádzacia rádiolokačná stanica SURN 1S91M1/M2
- samohybné odpaľovacie a navádzacie zariadenie SOU 9A310M1-2 zo zostavy protiletadlového raketového kompletu 9K37M1-2 Buk-M1-2
- samohybné odpaľovacie zariadenie SPU 2P25M1/M2 (4 kusy)
- protiletadlové raketové riadené strely 3M9M, 3M9M3, 3M317 (maximálne 16 kusov).

Štruktúra modernizovaného protiletadlového raketového kompletu umožňu-

je zvýšiť počet kanálov cieľa na dva súčasne ostreľované vzdušné ciele, ako aj rozšíriť škálu ničenia cieľov a rozsah ich rýchlostí. Samohybné odpaľovacie a navádzacie zariadenie SOU uskutočňuje bojovú činnosť v sektore azimutu 120°, ktorý je zadaný samohybnou prehľadovou a navádzacou rádiolokačnou stanicou SURN, pričom ovláda riadenie štartu raketových riadených striel 3M9M/M3 z jedného odpaľovacieho zariadenia 2P25M1, ktoré je dáto-vo prepojené so zariadením SOU.

Konzola modernizovaného radaru SURN 1S91M1/M2

Základné takticko-technické charakteristiky protiletadlového raketového kompletu

Názov parametru	s riadenými strelami 3M9M3 /3M9M/	so zariadením SOU 9A310M1-2 a riadenými strelami 9M317
PÚP proti aerodynamickým cieľom		
- diaľka	4 – 25 km	3 – 42 km
- výška	30 m – 14 km	15 m – 25 km
Maximálna rýchlosť ničenia cieľov		
- prilet	600 m/s	300 m/s
- odlet	1 200 m/s	300 m/s
Pravdepodobnosť zničenia cieľa jednou raketou		
- aerodynamické ciele a vrtuľníky	0,8 – 0,9	0,8 – 0,95
- vrtuľníky v režime visenia	–	0,4
Maximálne násobky preťaženia ničenia cieľov	7 – 8	10 – 12
Počet cieľových kanálov	1	2 (1 cieľ SURN, 1 cieľ SOU)
Štartovacia hmotnosť rakety	680 kg	715 kg
Hmotnosť bojovej časti rakety	57 kg	70 kg
Čas rozvinutia s pochodu	5 minút	5 minút
Spôsob navedenia rakety	poloaktívne samonavedenie	

KRÁTKO

Americká spoločnosť Boeing začala montáž prvého viacúčelového nadzvukového bojového lietadla F-15K pre vzdušné sily Južnej Kórey ROKAF (Republic of Korea Air Force). Prvý stroj F-15K dokončia v októbri 2004 a lietadlo začne pozemné skúšky. Prvý let tohto lietadla je naplánovaný na marec 2005 a prvé dva stroje F-15K výrobca dodá v októbri 2005.

...

Americká firma General Dynamics Electric Boat a velenie amerického vojenského námorníctva pokrstili tretiu a poslednú atómovú útočnú ponorku najmodernejšej triedy Seawolf nazvanú Jimmy Carter. Nové plavidlo SSN-23 odlišuje od ostatných amerických atómových ponoriek jej viacúčelová platforma MMP (Multi-Mission Platform), ktorá zahŕňa aj predĺženie trupu o 30 m.

...

Britské kráľovské vzdušné sily RAF formálne prijali skončenie modernizačného programu trojdimenzionálnych polovodičových radarov ďalekého dosahu Type 92. Modernizovanie radarov T92, ktoré sú britským variantom staršieho modelu AN/FPS-117, zrealizovali špecialisti americkej firmy Lockheed Martin.

...

Ruské médiá informovali, že predstavitelia alžírskych vzdušných síl a ruskej leteckej výrobnej spoločnosti MiG podpísali kontrakt na dodanie najmenej 50 nadzvukových bojových lietadiel radu MiG-29. Ruské médiá odhadujú hodnotu kontraktu na 1,5 – 1,7 miliardy amerických dolárov.

...

Spoločnosť Raytheon Australia získala od austrálskej vlády kontrakt v hodnote 74 miliónov austrálskych dolárov (51,8 milióna amerických dolárov) na dodanie nových letových simulátorov pre bojové lietadlá F/A-18 kráľovských austrálskych vzdušných síl. Výcvikový program HACTS požaduje dodanie dvoch simulátorov a vyhodnocovacieho strediska v roku 2006 na základňu Williamstown a jedného simulátora a vyhodnocovacieho strediska na základňu Tindal.

...

Fínska spoločnosť Patria a dánska firma Danish Aerotech vytvorili konzorcium PD Aero-tech, ktorého úlohou bude prevádzková údržba a logistická podpora pre vrtuľníky a lietadlá. Potenciálnymi klientmi sú Kráľovské dánske vzdušné sily a partneri NATO v Európe.

...

Velenie amerického vojenského námorníctva poverilo ďalšími prácami tím vedený lodenicou Bath Iron Works, ktorá je súčasťou spoločnosti General Dynamics, na pokračovaní vývoja najnovšej triedy amerických bojových lodí Littoral Combat Ship. Opcia pôvodného kontraktu, kryjúca náklady na pokračovanie v prácach, má hodnotu 79 miliónov amerických dolárov.

Kamera MS 1200

Nemecká spoločnosť Zeiss Optronik GmbH vyvinula koncepcnú štúdiu a vyrobila demonstrátor multispektrálnej elektrooptickej kamery MS 1200 EO-LOROP. Koncept kamery s najmodernejšou koncepciou zahŕňa zrkadlový teleskop so širokopásmovou reflektívnou optikou a veľmi presný stabilizačný systém (stabilizácia v troch osiach) na zníženie výkonnej degradácie poveternostnými podmienkami na výkonných lietadlách – nosičoch. Obrazová informácia je simultánne generovaná v dvoch spektrálnych kanáloch (viditeľné svetlo a infračervené žiarenie) pre identický pozemný segment. Ohnisková dĺžka pre viditeľné svetlo je 1 200 mm a pre infračervené žiarenie 1 060 mm.

Pokroky ANZAC-u

Velenie austrálskeho vojenského námorníctva prijalo do operačnej služby tri fregaty triedy ANZAC vyzbrojené novými protiletadlovými raketovými riadenými strelami RIM-162 ESSM (Evolved Sea Sparrow Missile). Nová protiletadlová raketová výzbroj významným spôsobom zlepši možnosti fregát HMAS Warramunga, HMAS Stuart a HMAS Parramatta pri boji s malorozmernými vzdušnými cieľmi, akými sú napríklad moderné protiletadlové rakety. Nové rakety ESSM Austrália kúpila pre fregaty triedy ANZAC v rámci projektu SEA 1428. Na základe tohoto projektu v hodnote 660 miliónov amerických dolárov bude novými raketami vyzbrojených aj zostávajúcich päť fregát tejto triedy.

Tankovací systém

Španielska spoločnosť EADS CASA Military Transport Aircraft vyvíja pre nové európske tankovacie lietadlo A-330 MRT-T systém dopĺňania paliva počas letu ARBS (Air-Refueling Boom System). Systém používa tuhé teleskopické tankovacie rameno so stabilizačnými krídelkami. Pri diaľkovom ovládaní ramena tankovacieho systému sa používa technológia riadenia cez káblové vodiče FBW (Fly-By Wire). Operátor systému má obrazovky s trojdimenzionálnym zobrazením. Systém umožňuje prečerpať až 4 542 l leteckého paliva za minútu. Najvyššia letová hladina pre spoľahlivú činnosť zariadenia je 12 192 m pri maximálnej letovej rýchlosti M 0,85.

Herculesy v Rumunsku

Rumunské ministerstvo obrany začne v druhej polovici tohto roka realizovať program modernizovania svojej flotily transportných lietadiel C-130 Hercules. Program v cene 55 miliónov amerických dolárov čiastočne financuje Úrad americko-rumunskej obrannej spolupráce ODC (Office for Defence Co-operation). Financovať bude technickú a finančnú podporu a zostatok bude prefinancovaný z rumunského rozpočtu na obranu. Financie z americkej strany budú poskytnuté prostredníctvom grantov na zahraničné vojenské financovanie FMF (Foreign Military Financing) v období 2004 – 2006.

Program má dve časti. Prvou je akvizícia jedného lietadla C-130H z prebytkov UASF a druhou je modernizácia nového C-130H a aj už prevádzkovaných rumunských strojov C-130B (foto).

Systém AN/ALQ-178 pre turecké F-16

Systém na rádioelektronický boj AN/ALQ-178(V)5+ výrobcu BAE Systems North America vybralo turecké ministerstvo obrany na vybavenie svojich najnovších nadzvukových bojových lietadiel F-16 verzie Block 50. Americká spoločnosť spolu s tureckou firmou MiKES sú subkontraktormi hlavného kontraktora, ktorým je turecká spoločnosť Aselsan. V rámci kontraktu s hodnotou odhadovanou na 100 miliónov amerických dolárov firmy vyvinú a dodajú systém na rádioelektronický boj a jeho programové vybavenie. Po vývoji, ktorý bude realizovať americká spoločnosť, vyrobí firma MiKES v Turecku celkovo 60 systémov AN/ALQ-178(V)5+ pre tieto nové bojové lietadlá.

Mokopa do výzbroje

Ministerstvo obrany Juhoafrickej republiky objednalo pre svoje bojové vrtuľníky AH-2 Rooivalk nové protitankové raketové riadené strely ZT-6

Mokopa (foto). Hodnota kontraktu dosahuje 4,2 milióna amerických dolárov. Nadzvuková raketa so štartovacou hmotnosťou 49,8 kg má dosah až 10 000 m. Raketa ničí cieľ tandémovou kumulatívnou bojovou časťou s hmotnosťou 17 kg. Základný variant rakety je vybavený poloaktívnou laserovou navádzacou hlavicou. Vyvíja sa aj aktívna rádiolokačná navádzacia hlavica pracujúca v milimetrovom vlnovom pásme. Jeden vrtuľník AH-2 Rooivalk dokáže niesť až 16 protitankových rakiet ZT-6 Mokopa.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

KRÁTKO

Švédsko-britská spoločnosť Gripen International oznámila ďalší progres v programe výroby lietadiel Gripen pre Maďarsko. V továrni spoločnosti Saab vo švédskom Linköpingu sa začala výroba prvého lietadla pre Maďarsko. V súčasnosti je na výrobnnej linke v rozličných výrobných etapách päť lietadiel Gripen. Konečná montáž sa začne v októbri 2004. Lietadlá výrobca dodá zákazníkovi v priebehu rokov 2006 a 2007.

...

Americká spoločnosť Boeing dodala piaty kus kinetickej bojovej hlavice pre námornú protiraketovú riadenú strelu Standard SM-3. Výrobca rakety Raytheon vybaví kinetickú bojovú časť KW infračerveným snímačom, signálovým procesorom a integruje letové programové vybavenie.

...

Americká spoločnosť United Defense Industries získala kontrakt v hodnote 218 miliónov amerických dolárov na ďalšie zlepšovanie modernizovaných bojových vozidiel pechoty Bradley. Dodávky zmodernizovaných vozidiel a modernizačných súprav, určených na úpravy v poľných podmienkach, sa zrealizujú v rokoch 2005 a 2006.

...

Americká firma Lockheed Martin úspešne zrealizovala na konci apríla streľbu deviatich navádzaných raketových striel GMLRS zo samohybného odpaľovacieho zariadenia HIMARS. Všetky streľby potvrdili interoperabilitu nových rakiet GMLRS s ľahkým odpaľovacím zariadením a parametre nového programového vybavenia.

...

Švajčiarska vláda plánuje kúpiť pre svoje vzdušné sily dve transportné lietadlá EADS CASA C-295M. Na program nákupu je vyčlenených v rozpočte 109 miliónov švajčiarskych frankov. Lietadlá budú mať za úlohu dlhodobo zlepšiť schopnosť Švajčiarska reagovať na požiadavky leteckej prepravy v medzinárodných misiách.

...

Americká spoločnosť Lockheed Martin získala povolenie na predaj polovodičovej prehľadovej rádiolokačnej stanice ďalekého dosahu AN/TPS-59(V)3B do Bahrajnu. Kontrakt v hodnote 43 665 330 amerických dolárov zahŕňa okrem predaja jedného radu aj príslušné náhradné dielce, vybavenie a služby.

...

Lietadlo Sentinel R Mk 1, ktoré vyvíjajú pre britské kráľovské vzdušné sily RAF v rámci programu ASTOR (Airborne Stand-Off Radar), uskutočnilo 26. mája 2004 svoj prvý let. Upravený stroj Bombardier Global Aerospace s radarom, so syntetickou apertúrou a prenosovými zariadeniami vzlietol z letiska spoločnosti L-3 Integrated Systems v americkom Greenville v Texase.

Bahna 2004

BVP-2

Ohlušujúcou delostreleckou salvou batérie samohybných kanónových húfníc ShKh vz. 77 Dana odštartoval 22. mája pri Strašiciach maratón ukážok a prezentácie vojenského umenia nazvaný Deň pozemného vojska – Bahna 2004.

Podujatie, ktoré pre nadšencov a obdivovateľov pozemnej vojenskej techniky a milovníkov militárie v Českej republike a prakticky vo všetkých susedných krajinách predstavuje najdôležitejší termín

prekrásne počasie s občasným slniečkom. Nezmokol nik, mokrí (od potu) a zablatení boli akurát účastníci jednotlivých ukážok.

Hneď po spomínanej salve Dán sa nad miestom konania prehнали lietadlá vzdušných síl Armády Českej republiky – podzvukové bojové stroje L-159A ALCA a nadzvukové stíhacie lietadlá MiG-21MFN. Program začalo defilé historickej a moder-

nej techniky – od stredných tankov T-34/85 v sovietskych aj československých farbách, krásne zhotovenej repliky nemeckého tanku Tiger, nemeckých kolopásových transportérov, cez nákladné automobily bojujúcich strán 2. svetovej vojny až po súčasnú bojovú techniku. Najnovší tank Armády Českej republiky T-72M4CZ, nemecký hlavný bojový tank Leopard 2A5, americký M1A1 Abrams poháňaný plynovou turbínou, sa spolu s najmodernejšími verziami nákladných automobilov Tatra predstavili divákovi jazdou v zablatenom teréne. Okrem jazd vojenskej techniky mohli diváci vidieť aj historické ukážky, ktoré demonštrovali boje 2. svetovej vojny. Najprv to bola Ukrajina 1944 – tankový prápor pri obra-
ne na rieke Horný Tíkič. Nasledovala Podkarpatská Rus 1939 a blok vojensko-his-

LT-38

v kalendári, sa konalo už po pätnástykrát. A verte, že pojem maratón vôbec nie je prehnaný. Organizátorom sa z roka na rok darí obsadenie aj program rozširovať a skvalitňovať. V súčasnosti sú Bahna najväčším podujatím svojho druhu v regióne. Organizátori mali pod palcom azda aj počasie. V piatok a v noci dážď, takže naozajstného bahna bolo na „Bahniach“ tak akurát. Len v sobotu to bolo naopak –

Sd.Kfz 251/1

Replika tanku Tiger
na podvozku T-34

torických ukážok zakončila činnosť obrnenej brigády pri Dunkerque v roku 1944. Počas všetkých historických scén sa predstavili členovia historických klubov v dobových uniformách s prekrásne zrekonštruovanou technikou.

Modernú výzbroj predstavila Armáda Českej republiky v ukážke Boj o most. Tu svoje vojenské umenie na tankoch T-72,

Všetky typy techniky, ktorá sa predviedla počas ukázkových jász, si mohli diváci pozrieť pri statickej ukážke. Prieskumníci Armády Českej republiky sa pochválili Sněžkou na pásovom podvozku a

kompletom s bezpilotným prieskumným lietadielkom Sojka, protiletadlovci samohybnými systémami 9K35M Strela-10M a 9K33M2 Osa-AK, delostrelci salvovým raketometom RM vz. 70 Grad kalibru 122 mm a samohybnou kanónovou húfnicou ShKH vz. 77 Dana s kalibrom 152 mm. Tankisti taktiež vystavili svoje stroje, ženisti Boženu a mostový tank MT-55.

Zo zahraničných armád sa predstavil nemecký Bundeswehr s tankom Leopard 2A5 a bojovým vozidlom pechoty Marder 1A3, americké pozemné sily sa popýšili tankom M1A1 Abrams a samohybnou kanónovou húfnicou M109A6 Paladin kalibru 155 mm. Rakúska firma Steyr predviedla kolesové transportéry Pandur v konfigurácii 6 x 6 aj 8 x 8. Z Poľska prišiel modernizovaný prieskumný kolesový transportér BRDM-2B ŽBYK. Na svoje si

BRDM-2 ZBYK

Csepel Botond

prišli nielen pamätníci bojov z 2. svetovej vojny, ale aj mladšia generácia, ktorá sa s touto technikou stretla počas vojenskej prezenčnej služby, modelári, ale hlavne deti.

Pätnásť ročník Dňa pozemného vojska – Bahna 2004 je za nami. Vraciame sa k nemu niekoľkými zábermi. Pre mnohých z vás budú možno tým správnym impulzom, kam zamieriť na budúci rok za zážitkami a peknými fotografiami.

Vojtech HUČKO
Foto Vojtech HUČKO (1)
Andrej JERGUŠ (6)

T-55, MT-55 predviedli dobrovoľné zálohy z AZD (Aktívne zálohy dobrovoľné). Letectvo sa okrem podzvukových a nadzvukových lietadiel predstavilo vrtuľníkmi Mi-24, Mi-17 a výraznou prezentáciou záchranného vrtuľníka W3A Sokol. Divákovi sa veľmi páčili ukážky činnosti vojenskej polície a záchranárov. Hasiči predviedli svoju zručnosť v boji s prírodnými živlami a ženisti nám priblížili, ako to vyzerá na ich zahraničných misiách.

Leopard 2A5

Najlepší britský tankový „krížnik“

Vlani sme v tejto rubrike venovali pomerne veľký priestor tankovej technike a postupne sme predstavili zrod a vývoj tanku v 1. svetovej vojne (Obrana č. 4/2003), vynikajúci čs. ľahký tank LT-38 (č. 9/2003), chýrne sovietske „téma“ (č. 13/2003), nemenej slávne nemecké „Tigre“ (č. 21/2003) a napokon americkú legendu M4 „Sherman“.

V tomto roku prišli tanky na rad až dnes, ale pôjde opäť o legendu – britský A27M „Cromwell“, s ktorým príslušníci čs. obrnenej brigády po dni „D“ bojovali pri francúzskom Dunkerque a po skončení 2. svetovej vojny s ním defilovali aj v Prahe.

Zložitá cesta ku kvalite

Po páde Poľska, na ktorom si Nemci v septembri 1939 po prvý raz vyskúšali svoj „blitzkrieg“, Francúzi a Briti zistili, že v porovnaní s nimi vývoj tankov trestuhodne zanedbali. Zatiaľ čo Nemci vtedy mali už viac ako 3 000 tankov a ich výrobu ďalej zvyšovali, Briti disponovali iba dvoma obrnenými divíziami, ktoré ešte museli rozdeliť medzi Európu (1.) a Egypt (7.).

Do ohrozeného Francúzska v rámci britského expedičného zboru BEF (British Expeditionary Force) prišla v roku 1940 väčšia časť 1. obrnenej divízie s 58 pechotnými tankmi „Matilda I“, ktoré niesli iba guľomety, 16 tankmi „Matilda II“ s 37 mm kanónmi a s asi tuctom ľahkých tankov Mk VIB. Išlo napospol o zastarané, zle vyzbrojené a pomalé stroje, ktoré však pri Arrase rozvrátili nemecké delostrelectvo a spôsobili značné škody i 7. tankovej divízii generála Erwina Rommela. Potom však „Matildy“ omylom napadli Francúzi a napokon zničili Nemci 88 mm protitankovými kanónmi použitými v úlohe protitankových. Zvyšok Britov sa síce zachránil evakuáciou z Dunkerque, ale zostávajúcu ťažkú techniku museli zanechať na francúzskych

Tank A27M „Cromwell“ Mk III s 57 mm kanónom bol vlastne prestavaný „Centaur“ s výkonnejším motorom Meteor

plážach... Bolo jasné, že potrebujú nový, účinnejší tank.

Od „Churchilla“ ku „Cromwellovi“

V máji 1940 Briti schválili špecifikáciu pechotného tanku A22, podľa ktorej už v decembri vznikol 39-tonový „Churchill“ so 16 až 102 mm pancierom a 37 mm kanónom. Z najskôr problematického stroja sa po zdokonaleniach a prebrojení na 57 mm kanón stala vo verzii Mk IV dobrá, ale pomalá (max. rýchlosť 24 km.h⁻¹) a zďaleka nie ideálne vyzbrojená zbraň.

Po skúsenostiach zo severnej Afriky vydali na Ostrovoch začiatkom roka 1941 špecifikáciu na ťažký tzv. krížnikový tank A27 so 70 mm pancierom, hmotnosťou okolo 25 t, kanónom kalibru 57 mm a s aspoň dvojnásobne väčšou rýchlosťou ako mal „Churchill“. Podmienkou však bol nový motor Rolls-Royce/Leyland Meteor s výkonom 600 k, vyvinutý z vynikajúceho leteckého motora R-R Merlin. Ten však nebol k dispozícii ani na jar 1942, a tak dočasne skombinovali novú

korbu a vežu so starším motorom Liberty s výkonom 395 k, čím vznikol tank A27L „Centaur“ s 20 až 76 mm pancierom, hmotnosťou 28 t a max. rýchlosťou iba 44 km.h⁻¹.

Používali ho najmä na výcvik, ale verzia Mk IV s 95 mm húfnicou sa osvedčila aj pri vylodení v Normandii. Až po začatí sériovej výroby motorov Meteor väčšinu „Centaurov“ prestavali na štandard A27M a stali sa z nich „Cromwelly“.

V tieni „Shermana“, ale výborný

Prvý prototyp tanku A27M „Cromwell“, v označení ktorého M značilo motor Meteor, vznikol v januári 1942, ale do

vojsk ho začali zavádzať až o rok neskôr. V tom čase už vo výzbroji Britov doma a najmä v severnej Afrike dominovali americké tanky M3 „Grant“ a M4 „Sherman“, ale ani „Cromwell“ sa nestratil.

Verzie Mk I a Mk II niesli 57 mm kanóny, Mk III a Mk IV („Centaury“ s motorom Meteor) tiež, Mk V mal vo veži 75 mm kanón a Mk VI, určený na priamu podporu, dostal 95 mm húfnicu. Hlavnú výzbroj dopĺňal jeden 7,92 mm guľomet v čele korby, ďalší vo veži a dva 7,62 mm protitankové na jej streche. Pancier prvých „Cromwellov“ mal hrúbku max. 76 mm, na posledných (Mk VII a Mk VIII) čelá korby i veže zosilnili až na 101 mm a dali im aj širšie pásy. Max. rýchlosť „Cromwellov“ bola 60 km.h⁻¹, dojazd 275 km a ich osádka tvorilo päť mužov.

Nemeckým „Pantherom“ (PzKpfw V) a „Tigrom“ (PzKpfw VI) „Cromwelly“ konkurovať nemohli – to v priamom boji nedokázal žiadny spojenecký stredný tank. Išlo však o vydarený stroj, čo inšpirovalo Britov skombinovať jeho korbu a pohybové ústrojenstvo (predĺžené o jedno pojazdové koleso) s väčšou vežou so 76,2 mm protitankovým kanónom, porovnateľným s nemeckými „osemdesiatosmičkami“ a schopným preraziť až 102 mm pancier, teda i čelá „Pantherov“ a „Tigrov“. Až na výzbroj však tento tank s názvom A30 „Challenger“ za „Cromwellom“ zaostával a jeho dobré meno ani v najmenšom neohrozil.

PhDr. Ján DOLINAY

„Cromwell“ Mk VI s 95 mm húfnicou z 2. tankového práporu čs. obrnenej brigády, ktorý v novembri 1944 bojoval pri francúzskom Dunkerque

Prvý muž Uhorska

Pálfiovci patrili k hlavným oporám habsburskej dynastie v pomoháckom Uhorsku. V 17. a 18. storočí, ktoré bolo najväčším obdobím rozmachu Pálfi-ovského rodu, sa mnohí jeho príslušníci vo vysokých dôstojníckych, generálskych i maršalských hodnostiach osvedčili v protitureckých vojnách, v službách a na prospech viedenského dvora zastávali aj vysoké štátne funkcie.

Jedným z tých, čo významne prispel k sláve rodu, bol Mikuláš Pálfi. Narodil sa 1. mája 1657. Jeho otec, gróf Mikuláš Pálfi, bol dedičným županom Bratislavskej stolice, kapitánom Bratislavského hradu a strážcom uhorskej koruny. Matka, Mária Eleonóra pochádzala z rakúskeho rodu Harrachovcov a ako vychovávateľka dcér cisára Leopolda I. mala na viedenskom dvore veľký vplyv. V súlade s rodinnou tradíciou aj mladý Mikuláš po štúdiách v Trnave, Bratislave a na viedenskej univerzite vstúpil do armády.

Nepokojné časy

Bolo to v dobe, keď Osmanská ríša napriek zjavným prejavom vnútornej krízy viedla agresívnu politiku voči habsburskej monarchii, ktorú navyše od roku 1678 sužovalo aj stavovské povstanie vedené Imrichom Tökölym. Turci v súčinnosti s kuruckými povstalcami podnikli roku 1683 útok priamo na hlavné mesto monarchie. Počas obliehania Viedne od 14. júla do 12. septembra odrazili obrancovia metro-poly až 18 útokov. Z pôvodnej posádky zostala bojaschopná len tretina a tretina Viedenčanov zahynula. V radoch osloboditeľov Viedne bojoval aj vtedy 26-ročný dôstojník Mikuláš Pálfi.

Anály potvrdzujú aj jeho zásluhy v následnom úspešnom ťažení v bitkách pri Parkane (dnes Štúrovo) a Ostrihome. Roku 1687 sa ako veliteľ Aspremontovho pluku stal plukovníkom a vzápätí aj hlavným kapitánom (veliteľom) Ostrihomu. Nasledujúci rok vystrojil na vlastné náklady peší hajdúsky pluk, ktorý niesol jeho meno. Na čele svojho pluku bojoval v rokoch 1688 – 1697 pri oslobodzovaní Uhorska spod osmanskej nadvlády

a krátky čas (roku 1689) aj proti Francúzom na talianskom bojiisku.

V bojoch o Belehrad, ktorý cisárske vojská obsadili roku 1688, no o dva roky stratili, utrpel plukovník Pálfi vážne zranenie.

Cisárska ofenzíva roku 1683

Víťazstvo pri Viedni v septembri 1683 podnietilo cisárskych a ich poľských spojencov na čele s kráľom Jánom Sobieskim prejsť do rozsiahlej protiofenzívy pozdĺž Dunaja, s cieľom zaútočiť na Ostrihom a pokračovať až k Pešti. Cisárske velenie predpokladalo, že ovládanie týchto miest a prechodov cez Dunaj odreže jednak osmanskú posádku v Nových Zámkoch a jednak Tökölyho vojsko, ktoré sa nachádzalo najmä na území dnešného Slovenska. Rozhodujúcim momentom vojnových udalostí sa stali dve bitky pri Parkane. Dňa 7. októbra 1683 tu síce poľské oddiely postupujúce ako predvoj utrpeli po nečakanom útoku osmanskej jazdy porážku, no o dva dni neskôr spojenecké vojská na hlavu porazili Osmanov. Víťazi získali veľkú korisť a zvyšky Turkov utiekli cez Novohrad k Pešti, pričom mnohí z nich sa utopili na úteku v Dunaji a Hrone. Obsadením Parkanu sa vytvorili predpoklady na dobytie ďalšej strategicky významnej pevnosti – Ostrihomu, ktorý bránila asi 5-tisícová posádka. Cisárske vojsko postavilo cez Dunaj most a pevnosť obkľúčilo. Dňa 27. októbra 1683 Turci kapitulovali s podmienkou slobodného odchodu posádky, ktorá spolu s civilným obyvateľstvom odišla do Budína. Spojenecká ofenzíva sa skončila v zime 1683, keď poľské vojsko na ceste domov vydobylo od kurucov Sečany a Sabinov a cisárske jednotky obsadili Spiš vrátane Levoče.

Vystrábil sa, ale až do konca života kríval. Jeho ďalší postup však táto okolnosť nehrozila. Ba práve naopak. Roku 1690 bol povýšený na generálmajora a za hrdinstvo vo víťaznej bitke pri Slankamene mu cisár roku 1692 udelil hodnosť podmaršala. Po protitureckej vojne, ktorá sa skončila roku 1699 Karlovackým mierom, sa začala ďalšia etapa v Pálfiho živote. V roku 1700 sa stal majiteľom ďalšieho (neskôr 8.) pešieho pluku c.-k. armády, no ťažisko jeho pôsobenia sa postupne presúvalo do sféry verejno-politického života.

Na najvyšších metách

Čo i len telegrafický výpočet jeho hodností a funkcií je impozantný. Už roku 1693 sa stal hlavným kráľovským komorníkom, v roku 1694 dedičným županom Bratislavskej stolice a hlavným kapitánom Bratislavského hradu, roku 1700 taj-

Mikuláš Pálfi s insigniou Radu zlatého rúna

ným cisárskym radcom, roku 1701 generálom zbraní a hlavným kapitánom (veliteľom) kráľovskej telesnej gardy, ako aj strážcom uhorskej koruny. Vyvrcholením Pálfiho vojenskej kariéry bolo povýšenie na poľného maršala (1707), v civilnej sfére zasa hodnosť krajinského sudcu (1711) a napokon roku 1714 jeho zvolenie za palatína a neskôr aj predsedu miestodržiteľskej rady, čiže vlastne prvého muža Uhorska. V bojoch za posledného kuruckého povstania (1713 – 1711) priamo nebojoval, hlavným veliteľom cisárskych vojsk bol však jeho brat, maršal Ján Pálfi (OBRANA č. 1/2004)

Vo funkcii palatína sa významne angažoval pri realizácii absolutistickej a rekatolizačnej politiky Habsburgovcov, práve on sa zaslúžil o prijatie Pragmatickej sankcie o nástupníctve a vláde Habsburgovcov v mnohonárodnej monarchii. Ku cti mu slúži, že sledoval a podporoval aj vedeckú a vlastivednú prácu. Napríklad pre významného polyhistora Mateja Bela z Očovej vymohol u panovníka ročne 600 zlatých na vydávanie jeho diel, najmä významného viacväzkového diela Notície.

Mikuláš Pálfi, nositeľ Radu zlatého rúna, zomrel 20. februára 1732 v Bratislave, pochovaný je v Malackách, kde roku 1722 založil jednu z prvých manufaktúr na Slovensku.

PhDr. Vladimír SEGEŠ, PhD.
Vojenský historický ústav

... pod Slanskými vrchmi

„Zrejme až po rokoch si uvedomíme, koho sme dnes v našej obci hostili,“ konštatoval dojatý starosta Zámutova Milan Matta. Práve táto dedinka s 2 700 obyvateľmi pod Slanskými vrchmi privítala v poslednú májovú sobotu deti a vojakov. Po Nevericiach, Palárikove, Uhrovci, Lučenci, Starom Tekove a Zuberici to bol už siedmy zápis do kroniky podujatia Deň detí s Ozbrojenými silami SR a Slovenským rozhlasom. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnil náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Cerovský a čelní funkcionári OS SR.

„Každoročne sa snažíme prezentovať nielen deťom, mládeži, ale i všetkým občanom z miest a dedín, v ktorých nie sú dislokované vojenské útvary a jednotky, úroveň výcviku a prípravy našich vojakov,“ objasnil zámer podujatia jeho tvorca a riaditeľ Vydavateľskej a informačnej agentúry MO SR plk. v. z. Miroslav Minár. Jeho slová doplnil generál M. Cerovský: „Organizácia takýchto podujatí by nemala byť len prezentáciou OS, ale predovšetkým snahou o vytvorenie určitej spolupatričnosti k civilnej verejnosti, ktorá podnieti celú mozaiku informácií o tom, čo OS robia. Verím, že podobnými akciami založíme novodobú tradíciu.“

Nie náhodou vznikla myšlienka organizovať také podujatie v „kuchyni“ Slovenského rozhlasu, ktorý v posledných rokoch súperí s našimi ozbrojenými silami o najvyššiu priečku dôvery u našich občanov. Veľký podiel na úspechu akcie má aj Odborový zväz potravinárov SR na čele s jeho šéfkou Máriou Melenovou. Vďaka nemu priviezlo 40 autobusov deťúrence z rôznych regiónov Slovenska. Medzi prvými boli deti z Humenného, Levíc a Komárna. Skôr než sa stačili nabažiť malebnej prírody Slanských vrchov, zamierili k vojenskej technike roztrúsenej na zelenej lúke. Vojaci pripravili pre nich množstvo všakova-

kých radovánok, že nevedeli kam skôr. Jedni skúšali „šaltovanie“ s raičkami v obrnenom transportéri, iní v tanku. Ďalší si zasadli za kniple vrtuľníka Mi-2 či komunikovali prostredníctvom rádiostaní.

Hoci oceľové mračná nad obcou nevešteli od rána nič príjemné, poschádzalo sa do Zámutova takmer päťtisíc návštevníkov z rôznych regiónov celého Slovenska. V areáli amfiteátra pod Výhonom mohli obdivovať nielen statické ukážky bojovej techniky, ale tiež dynamické ukážky výcviku v sebaobrane a boja zblízka v podaní príslušníkov bardejovského prieskumného práporu, ukážku činnosti nitrianskych protiletadlových delostrelcov a príslušníkov útvaru Vojenskej polície. Zážitkom boli prelety vrtuľníkov Mi 17 a Mi 24 nad zaplneným amfiteátrom.

V rámci podujatia boli vyhlásené oficiálne výsledky výtvarnej súťaže Vojaci očami detí, ktorú zorganizovala redakcia Obrana. Najlepší získali vecné a spomienkové darčeky. Ocenené práce zdobili miestnu čajovňu. Dielka sa zapáčili aj zástupcom vravnoskeho múzea, ktoré ich počas dvoch týždňov sprístupní vo svojich priestoroch aj širokej verejnosti. V bohatom kultúrnom programe sa predstavila spevácka skupina vojenských profesionálov Suché karky z Prešova, Vojenská hudba Veliteľstva vzdušných síl OS SR z B. Bystrice, folková skupina Tramp Song, hudobná skupina Fornax, miestne folklórne skupiny a súbory. Vrcholom kultúrneho programu bolo vystúpenie populárnej speváčky Ingoly a skupiny Drišľak.

V budúcom roku sa organizátori prídu s týmto podujatím na Liptov. „S iniciatívou prišiel starosta Bešeňovej, ktorý už dnes začína s prípravou tohto podujatia. Bárs by bolo takých ľudí na Slovensku čo najviac,“ dodal M. Minár.

Kým vlani v Zuberci štartovali v súťaži Vojenský profesionál štyri ženy, v Zámutove sa na štart postavila iba jediná z nich – des. Monika Lukačinová z martinskej výcvikovej základne. Z dvoch desiatok štartujúcich sa na trať sa vydala ako štvrtá. Ešte pred spustením časomiere sa zastrájala: „Musím dobehnúť manžela, ktorý vybehol na trať ako prvý. Inak nezvíťazím.“ Zámer jej síce nevyšiel, ale trofej získala. „Škoda, že neprišli súperky. Zrejme ich odradilo počasie. Ale profesionálovi nesmie prekážať pár kvapiek dažďa za golierom,“ zareagovala úplne premočená desiatnička, ktorá sa pri prekonávaní jazierka pomocou lana ocitla vo vode.

Rodáčka z Tvrdošína je už druhý rok profesionálnou vojačkou. K zelenej rovnošate to mala veľmi blízko. Otec bol dôstojník, mamka je tiež zamestnaná v rezorte a na vojenskú dráhu sa dala aj Monikina sestra, ktorá slúži ako odstreľovačka v Nitre. „Doma sa o pracovných problémoch vôbec nerozprávame, pretože pracujeme na jednom poschodí. No keď prideme k svokrovcovi na Oravu, už po pol hodine padnú všetky predsavzatia a zábrany. Niekedy si pripadáam ako na manévroch, ktoré neraz končia aj hádkou,“ s úsmevom priznáva manžel des. Andrej Lukačín, ktorý pochádza z Juskovej Vôle, iba na skok od Zámutova a v Martine slúži už šiesty rok.

Monika je veliteľkou družstva: „Je to zaujímavá práca. Najviac sa mi páči, že nevysedávam v kancelárii ako ocino a nehrozí mi, že si nebodaj raz prepichnet ceruzkou mozog.“ Ktoré vlastností by chcela mať po otcovi? „Vraj, všetky mám. Najmä tvrdohlavosť. Keď raz poviem, že to tak urobím, tak je po mojom. Medzi podriadenými to musí tak fungovať, horšie je s nadriadenými, ktorých sa snažím rešpektovať,“ reaguje Monika. Svoje rozhodnutie stať sa profesionálnou vojačkou vôbec neľutuje. Služiť chce čo najdlhšie, vraj až do vojenského dôchodku.

Manželia Lukačínovci patria k tým šťastnejším. Vlani 19. septembra im prideliť služobný jednoizbový byt. Dovtedy bývali v posádkovej ubytovni. Nezavidia im ho kolegovia? „Myslím si, že nie, pretože v Martine takmer každý ženatý vojak má už svoje súkromie. Slobodní bývajú na privátoch alebo v posádkovej ubytovni,“ dodáva odvážna desiatnička.

Odvážna desiatnička

VÝSLEDKY

Branné preteky detí:

1. Detský domov Medzilaborce (Roman Daňo, Ľubomír a Marián Vojtekovi, Marcel Mata), 2. Syrárň Bell (Patrik a Milan Kusákovci, Erik Chachalák, Martina Petrová), 3. Základná škola Zámutov (Tomáš Sukovský, Ján Štoffa, Dominika Kifferová, Katarína Vasiľová).

Vojenský profesionál 2004 - muži:

1. nrtm. Roman Kochol (Výcviková základňa Martin) 2. mjr. Peter Švrlo (Prieskumný prápor Bardejov), 3. des. Michal Mucha (Výcviková základňa Martin). **Ženy:** des. Monika Lukačinová (Výcviková základňa Martin).

Dvojstranu pripravil
Jozef MICHNICA

Veliteľstvo ľahkej brigády v Topoľčanoch a jeho podriadené útvary a jednotky pripravili pre deti Deň detských radostí. Príslušníci prieskumnej čaty mechanizovaného práporu ľahkej brigády Nitra predviedli prítomným dynamické ukážky boja zblízka a prvkov sebaobrany a nechýbali tiež statické ukážky vojenskej techniky. Každý účastník získal od veliteľa ľahkej brigády plukovníka Juraja Vyrosteka pamätný diplom. Vystúpenie známeho speváckeho dua TWEENS dalo symbolickú bodku za zaujímavým popoludním.

Text a foto npor. Anton NOVOTNÝ

... v Prešove

V snahe vytvoriť deťom pri príležitosti ich sviatku čo najpestrejší program, spojili svoje úsilie Letecká základňa generálplukovníka Jána Ambruša v Prešove a mechanizovaná brigáda. V areáli leteckej základne tak mohli deti z prešovských škôl, ale aj zo Svidníka, Vranova či Sabinova, vidieť okrem leteckej techniky aj ťažkú bojovú techniku a výzbroj pozemných vojsk. V programe nechýbali letové ukážky vrtuľníkov Mi-24 a Mi-17, zoskok príslušníkov prieskumného práporu z Bardejova a tiež likvidácia požiaru pomocou vrtuľníka Mi-17 s použitím BAMBI vaku. Vyvrcholením dňa bola ukážka vysokej pilotáže stíhacieho lietadla MiG-29 z leteckej základne Sliač. V priebehu celého dňa sa prezentovalo aj prešovské regrutačné stredisko, ktoré pre deti pripravilo niekoľko zaujímavých súťaží a aktivít.

kpt. Jozefína KLUČEROVSKÁ

... v akadémii

Vojenská akadémia v Liptovskom Mikuláši zorganizovala 1. júna 2004 Deň otvorených dverí pre deti zo základných a materských škôl. Takmer 1 100 detí z celého Liptova si v areáli akadémie pozreli statické ukážky vojenskej techniky, obdivovali zasahujúcich vojenských policajtov, ako aj zručnosť ženistov pri stavbe pontónového mosta. K zdarnému podujatiu prispeli aj ukážky požiarneho útoku, bojových umení a množstvo súťaží, v ktorých si deti zmerali svoju silu a šikovnosť, ba vyskúšali si aj strelbu zo vzduchových zbraní. Veľkú zásluhu na tom majú vojaci povinnej služby, ich veliteľia a tiež poslucháči Vojenskej akadémie, ktorí sa o deti počas podujatia vzorne starali.

– hg –

Ženy v uniforme

V dňoch 23. – 28. mája sa v Bruseli uskutočnila v poradí už 28. konferencia Výboru žien v silách NATO na tému **Ženy v uniforme – integrálna súčasť operácií NATO**. Na konferencii sa zúčastnili delegácie 24 členských štátov NATO, pozvaní hostia a delegáti zo štátov rozvíjajúcich programy Partnerstva za mier a Stredozemnej iniciatívy.

Výbor žien (Committee on Women in NATO Forces) je tým správnym miestom na rokovania o špecifických podmienkach každodenného života žien, ktoré si zvolili vojenskú profesionálnu kariéru, na diskusie o nich a na hľadanie vhodných riešení. V rámci výboru prebiehajú rokovania v troch oblastiach – Výcvik a rozvoj, Regrutácia a zamestnanie a Kvalita života. Delegátky jednotlivých členských štátov pracujú v podvýboroch rozdelených podľa týchto oblastí. Slovenská republika je zaradená do podvýboru Výcvik a rozvoj. Predsedníčkou výboru, ktorý má svoju kanceláriu v sídle NATO v Bruseli, je v súčasnosti pplk. Kristin Lund z Nórska.

V kruhu českej delegácie a pozorovateľky z USA. Zľava: mjr. Mária Gedayová (CZ), mjr. Tatiana Šlesariková (SR), mjr. Hana Višňovská (CZ), mjr. Taťána Spieszova (CZ) a pplk. Lorelei Coplen (USA)

Na konferencii mali delegáti z členských štátov krátke vystúpenie, v ktorom informovali o podstatných a dôležitých zmenách v živote žien pôsobiach v ozbrojených silách každého zúčastneného štátu. Počas konferencie spolu s pozorovateľmi pracovali v už jednotlivých podvýboroch. Pozvaní hostia vo svojich vystúpeniach zhodnotili poznatky a skúsenosti so „ženami v uniforme“ a ocenili ich aktívnu účasť na mierových operáciách a operáciách NATO.

– taš –

Rokovanie s prezidentom EUROMIL-u

V rámci zasadania Parlamentného zhromaždenia NATO na Slovensku sa uskutočnilo rokovanie prezidenta Zväzu vojakov SR plk. gšt. Michala Bohunického s prezidentom EURUMIL-u Bauke Snoepom. Toto významné stretnutie poctil svojou prítomnosťou aj náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Cerovský.

Náčelník generálneho štábu vyjadril plnú podporu práci Zväzu vojakov aj v nových podmienkach profesionálnej armády. Vyzdvihol obojstrannú prospešnosť vzájomnej spolupráce pri dosahovaní efektívnych výsledkov, zabezpečovaní obrany, ako aj pri zvyšovaní branného povedomia občanov Slovenskej republiky. Ocenil prácu Zväzu vojakov SR v EUROMIL-e, ktorý je absolútne najpočetnejším profesijným združením vojakov v Európe. V ďalšej činnosti zväzu očakáva väčšiu účasť z radov profesionálnych vojakov. Podľa platnej dohody s ministerstvom obrany sa bude zväz viac zapájať do expertnej a poradenskej činnosti pri riešení otázok výstavby a činnosti OS SR. Vo väčšej miere bude spolupracovať na príprave odborných seminárov a pri organizovaní besied o aktuálnych otázkach.

Ing. Tomáš ŠVEC

Z listov čitateľov

Vážený pán šéfredaktor,
s veľkým záujmom si celá naša rodina prečítala príbeh Traja víťazi o udelení hodnosti brigádneho generála môjmu otcovi Ing. Ivanovi Institorisovi z Nového Mesta nad Váhom vo Vašom časopise OBRANA č. 10/str. 28. Príbeh je napísaný s vysokou profesionalitou a zmyslom pre cit. Vďaka Vám za to.

S pozdravom

Mgr. Ľubica DUŠEKOVÁ

Výberové konanie

V súlade s § 14 ods. 1 a § 43 ods. 14 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na základe Štatútu Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši vyhlasuje rektor – veliteľ VA (ďalej len vyhlasovateľ) výberové konanie na obsadenie voľného miesta:

- veliteľ organizačného prvkú centra kariérneho rozvoja VA (PT 08, PH 57, ČVO 100). Požiadavky na uchádzačov: vysokoškolské vzdelanie VAK (GŠ (51), resp. adekvátne vzdelanie v zahraničí, jazyková spôsobilosť SLP3, odborná prax min. 5 rokov v riadiacich funkciách (štábné funkcie na stupni brigáda, pluk a vyššie), previerka na stupeň utajenia „Prísne tajné“, organizačné a veliteľské schopnosti. Požadované doklady: životopis, doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní (úradne overená kópia, originál), overený priebeh služby, overená kópia posledného služobného hodnotenia, doklad o previerke na stupeň utajenia „Prísne tajné“.

Výberové konanie sa uskutoční 1. 7. 2004 o 9.00 hod vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši vo veliteľskej budove,

2. poschodie. Prihlášky a požadované doklady treba doručiť do 29. 6. 2004 osobne alebo zaslať na adresu vyhlasovateľa: Vojenská akadémia, personálne oddelenie, Demänovská cesta, 031 19 Liptovský Mikuláš. Prihlášky doručené po stanovenom termíne nebudú akceptované.

Habilitačné prednášky

Predseda vedeckej rady Fakulty pozemného vojska Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši oznamuje, že dňa 7. 7. 2004 o 9.00 hod. sa uskutoční v Sieni vedeckej rady Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši verejná habilitačná prednáška a obhajoba habilitačnej práce PhDr. Márie Petrufovej, PhD., pracovníčky Katedry andragogiky a sociálnych vied Fakulty pozemného vojska, na tému **Nové trendy a koncepcie v modulovom systéme výučby komunikácie**.

• • •

Predseda vedeckej rady Fakulty pozemného vojska Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši oznamuje, že dňa 7. 7. 2004 o 11.30 hod. sa uskutoční v Sieni vedeckej rady Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši verejná habilitačná prednáška a obhajoba

habilitačnej práce RnDr. Ľudmily Lysej, PhD., pracovníčky Katedry vojenského manažmentu Fakulty pozemného vojska, na tému **Aplikácie zhlukovej analýzy v manažmente**.

Rôzne

Stavebný inžinier v hodnosti nadporučík, s 11-ročnou praxou v tylovej službe, hľadá prácu v posádkach Slovenska, s výnimkou posádky Žilina. Odborné schopnosti: práca s PC, základy AJ, RJ, vodičský preukaz skupiny A, B, C, T, preukaz odborne spôsobilej osoby na verejné obstarávanie. Nástup možný od 1. 10. 2004 alebo podľa dohody. Ponuky a informácie je možné konzultovať na 0960 44 24 65 (od 09.00 do 14.00 h.) alebo 0907 355 152 (mimopracovný čas).

Oznam

Pri príležitosti 50. výročia začatia štúdií na Škole dôstojníckeho dorastu letectva a protivzdušnej obrany sa v Kremnici 27. - 29. 8. 2004 uskutoční stretnutie jej absolventov, ročník 1954 - 1957. Viac na webe www.sddak.sk.

Výmena bytu

Vymením 3-izbový byt v Trenčíne (Barmo) za podobný i menší v Prešove. Tel. 0903 530 112

Nebezpečné hračky

Príprava leteckých
bômb na likvidáciu

Iracká sloboda

Žalúdok je kdesi hore. Poľský vrtuľník Sokol v plnej rýchlosti padá prudko z výšky ako kameň. Dolu, hneď zasa vpravo, vľavo a opäť hore. A stále dokola. Na „cestujúcich“ - ukrajinských a poľských dôstojníkov to nerobí žiaden dojem. Normálny let so všetkými prvkami úhybného manévrovania počas letu v zóne bojových operácií. Veď zo zeme sa hocikedy môže ozvať dávka z guľometu, či nedajbože priletieť protiletadlová strela.

Neraz na americké či poľské vrtuľníky bola vedená paľba. Práve takto zahynula i dvojčlenná osádka bojového Apache, veselých amerických chlapcov, ktorí celé týždne lietali v našej divízii. Len raz si to zamierili do Bagdadu a už sa nevrátili. Ich miesto v jedálni pri stole v Babylone zostalo prázdne...

Konečne sme na mieste. Letisko v As Suwaryiah vyzerá zhora impozantne. Množstvo betónových hangárov, skladov a pavičina príjazdových a vzletových dráh. Len lietadlá chýbajú. Niet ich. Zato z výšky počas prízemného letu to navodzujú dojem, akoby niekto rozsypal nejaké podlhovasté predmety. Vypadajú ako hračky, ale nie sú. Sú to letecké bomby.

„Na letisku je okolo 4 000 kusov bômb. Od sto do tisíc kilogramov. Niektoré sú v skladoch, no prevažná väčšina je porozhadzovaná po širokom okolí. Máme dva týždne na to, aby sme tento nebezpečný

náklad zničili,“ vysvetľuje bojovú úlohu príslušníkom poľského a lotyšského EOD (pyrotechnického) tímu zástupca náčelníka ženijného oddelenia mnohonárodnej divízie Stred - Juh poľský plukovník Andrzej Rosa. Nuž, úloha, ako každá iná, len tu je o niečo ťažšia.

Dočasným domovom sa stáva jeden z velikaných hangárov, kde sú umiestnené poľné lôžka. Je tu príjemný chladok, lebo nad hlavou je skoro poldruhametrová vrstva betónového krytu. Veru, Sadám Husajn sa štedro správal k požiadavkám vojakov. Takéto hangáre pre lietadlá by brala hociktorá armáda v Európe. O to ťažšie je vydržať na rozľahlej ploche letiska, kde doslova v pote tváre pracujú poľskí a lotyšskí ženisti. Ortuť teplomera sa na páliacom slnku šplhá k päťdesiatke a oni sa doslova lopotia s každou bombou.

„Našťastie tieto bomby sú bez detonátorov, takže môžeme s nimi smelo mani-

pulovať,“ hovorí lotyšský kapitán Andris Rieksts, ktorého všetci poľskí a lotyšskí ženisti počúvajú na slovo. Hoci je mladý, skúsenosti z rôznych špeciálnych pyrotechnických kurzov doma a v zahraničí má za desiatich. Tri skupiny vojakov doslova prenášajú ľahšie bomby k tým najväčším, a tak kôpka nebezpečných hračiek rastie doslova pred očami. Vedia, že v okruhu pár kilometrov je o ich bezpečnosť postarané. Celý priestor chránia ukrajinskí vojaci a v bezprostrednom okolí pracoviska sú rozmiestnení poľskí ostreľovači.

Aj tu platí staré osvedčené heslo – nič neponechať na náhodu. Práve sklady delostreleckých granátov a bômb sa stali vyhľadávaným artiklom pre teroristov a príslušníkov militantných skupín, ktorí z nich pripravujú na cestách nebezpečné pasce. Čochvíľa vybuchujú pod kolesami vozidiel nástražné systémy, ničia sa mosty. Čím skôr sa zlikviduje tento nebezpečný náklad, tým skôr sa preruší táto nebezpečná hra s ohňom. To majú pred očami ženisti, keď napínajú svaly, aby dotiahli ďalšiu bombu k poslednej štvrtej kope.

Teraz už práca ide rýchlejšie. Ku každej bombe priložiť tehličku trhaviny, ovinúť ju zápalnou šnúrou a všetko pripraviť na odpálenie. Kapitán Andris Rieksts ešte poslednýkrát všetko kontroluje a dáva rozkaz ostatným, aby odišli do bezpečnej vzdialenosti. Ešte pár minút netrpezlivého čakania a nad letiskom sa dvíha jeden ohnivý oblak dymu za druhým. Raz, dva, tri, štyri. Až o niekoľko sekúnd k nám dolieha vzdialená ozvena výbuchov. O dvadsať ton nebezpečného materiálu je na irackej zemi menej.

Anton FILLO, Irak - As Suwaryiah
Foto autor

Plk. Andrzej Rosa (vľavo) kontroluje prácu poľských pyrotechnikov

Posilniť informačnú bezpečnosť štátu

Prax boja proti terorizmu ukazuje, že politické a vojenské konflikty sú čoraz častejšie sprevádzané kybernetickými útokmi zameranými na informačnú infraštruktúru s dôležitou ekonomickou, politickou a symbolickou hodnotou pre jednotlivé národy. Práve ony by mali byť varovným signálom pre politikov a profesionálov na úseku bezpečnosti.

Skúsenosti z doteraz analyzovaných kybernetických útokov ukazujú, že obvykle ich okamžite sprevádzali fyzické útoky. Bol tu priamy vzťah medzi politickými konfliktmi a vzrastajúcimi aktivitami kybernetického útoku, ktoré mali konkrétne politické a ekonomické následky. Udalosti v izraelsko-palestínskom konflikte, akými sú výbuchy áut s trhavinou či mínometná paľba, sprevádza už tradične vzrastajúci počet kybernetických útokov. Podobne to bolo aj v súvislosti s kolíziou amerického a čínskeho lietadla 1. apríla 2001. Množstvo, zložitost a koordinácia politicky motivovaných kybernetických útokov neustále narastá. Napríklad v konflikte medzi Indiou a Pakistanom došlo za tri roky k nárastu zo 45 na viac ako 250 útokov. Je všeobecne známe, že útočníci z bývalej Juhoslávie a Srbska opakovane rozrušili komunikačnú infraštruktúru NATO a existujú aj ďalšie príklady.

Pre kybernetických útočníkov sú atraktívne ciele s vysokou hodnotou, akým je napríklad sieť a server. Ich rozrušenie by mohlo mať národno-symbolické, finančné, politické alebo taktické následky. Palestínske skupiny preto útočia napríklad na domovské internetové stránky izraelských bankových a finančných inštitúcií. Všeobecným trendom v kybernetických útokoch je teda ich nárast a potenciálnymi geopolitickými zdrojmi útokov sú teroristické skupiny, národné štáty sympatizujúce s teroristami a náhodní hľadači.

Nie je zatiaľ úplne jasné, do akej miery má medzinárodná organizácia Al-Káida a ďalšie teroristické skupiny rozvinuté možnosti viesť kybernetickú vojnu. Je ale dobre známe, že informačné technológie a internet využívajú nielen na formulovanie plánov, získavanie peňazí, rozširovanie propagandy a na komunikáciu, ale v posledných rokoch aj ako zbraň proti cieľom rozhodujúcej infraštruktúry.

Niektoré národné štáty, ktoré podporujú terorizmus – ako je Sýria, Sudán, Líbya, Severná Kórea a ďalšie – rozvíjajú aj vlastné schopnosti viesť kybernetickú vojnu. Láka ich predstava, že v asymetrickej vojne by mohli zvíťaziť nad vojensky a ekonomicky silnejším protivníkom. Mnohé z nich pre nízky rozvoj vlastnej informačnej infraštruktúry dopredu rátať s tým, že napríklad USA by ich útok nemohli opätovať.

Hakeri, ktorí sympatizujú s teroristami, majú s kybernetickými útokmi bohaté skúsenosti. Napríklad G – Force Pakistan, The Pakistan Hackers Club alebo Doktor Nuker by mohli skoordinať svoju taktiku a nasmerovať kybernetický útok proti hoci ktorej vyspelej krajine. Náboženský fanatizmus a extrémizmus, protikapitalistické a protiglobalizačné hnutia pritom nebezpečenstvo ešte zvyšujú.

Bezpečnosť počítačových systémov môžu narušiť aj náhodní hľadači bez úmyslu či predstavy, ako tento akt využijú vo svoj prospech. Táto kategória nemá politickú ani ideologickú motiváciu. Uspokojuje ju, keď sa môže s výsledkom pochváliť vo svojom okolí, alebo keď sa o ich činoch hovorí v médiách.

Počas vojny proti terorizmu treba obvykle počítať s týmito potenciálnymi typmi a cieľmi kybernetických útokov:

- pozmenenie webovej stránky a sémantické útoky,
- útoky na servery DNS (Domain Name Services – distribuovaná databáza mien a adries počítačov),
- zahľtenie servera,
- červy,
- zraniteľné cesty na presun informácií,
- útoky na infraštruktúru,
- zmiešané útoky.

Pozmenenie webových stránok je obvykle politicky motivované. Tieto prípady sú čoraz častejšie a ich výsled-

kom je proteroristická propaganda. Takéto pozmenenie má vážne následky, keď ide o sémantické útoky, pretože pri nich dochádza k zmene obsahu textov uložených na webovej stránke, teda k rozširovaniu zlej informácie. Sémantický útok na spravodajské siete a siete vládnych agentúr môže zapríčiniť, že ich webové servery poskytnú v kritickej situácii počas boja proti terorizmu zlé informácie. To by mohlo mať významný vplyv na obyvateľstvo krajiny. Potenciálnymi cieľmi sémantických útokov sú hlavne vládne a vojenské webové stránky alebo siete s vysokými hodnotami, ako sú siete komerčných a spravodajských služieb.

Počítače, ktoré sú pripojené na internet, umožňujú komunikáciu s inými počítačmi pomocou číselnej adresy. Keď sa užívateľ chce spojiť napríklad so všeobecne známou webovou stránkou CNN (cnn.com), jeho systém si od servera vyžiadá číselnú adresu webovej stránky CNN, na ktorej beží webový server CNN (64.12.50.153). Ak poskytne nesprávnu číselnú adresu webovej stránky CNN, užívateľov systém sa spojí s nesprávnym serverom. Útočník by tak naň (alebo na skupinu serverov) mohol počas úspešného útoku rozširovať zlú informáciu alebo preniknúť do samotných webových serverov.

Systém serverov DNS na internete je hierarchický. Miestne servery udržiavajú aktuálne autoritatívne informácie len o vlastných zónach a spoliehajú sa na komunikáciu s inými serverami určenými pre informácie o vzdialených zónach. Na vrchole hierarchie je server (alebo servery) udržiavajúci autoritatívne informácie o tom, ktorý server je zodpovedný za každú miestnu zónu. Je veľmi pravdepodobné, že počas vojny proti terorizmu bude k útokom tohto druhu dochádzať častejšie. Dá sa predpokladať aj to, že bude narastať počet útokov na distribúciu odmietajúcu služby a na ciele s vysokou hodnotou politickou a ekonomickou. Ich nebezpečenstvo spočíva v koordinovaných útokoch na významné národné zdroje, akými sú komunikácie, bankovníctvo a finančníctvo.

V poslednom období bolo vyprofilovaných viacero červov (napríklad

Code Red, Ramen, Lion), ako reakcia na politické udalosti. Ak je maximum deštrukcií počítačových sietí dielom protivníkových červov, je to tak aj preto, lebo – pokiaľ ide o cenu – predstavujú veľmi efektívny spôsob ako narušiť významné národné infraštruktúry. Nové červy môžu obsahovať spiacu fázu, počas ktorej nainfikujú čo najviac priestoru ešte pred aktivizovaním masívnej deštrukcie, možno v koordinácii s konvenčnými teroristickými útokmi. Niektorí výskumníci predpovedajú, že vzniknú nové triedy červov (Warhol worms, flash worms), ktoré by sa mohli rozšíriť počas niekoľkých minút alebo dokonca sekúnd a systému administrátora by preto zostalo málo času na reakciu. Hybridné červy, ktoré kombinujú série historicky úspešných červov, sa využívajú na maximalizáciu efektívnosti a zdá sa, že sú otázkou blízkej budúcnosti.

Trasy presunu informácií zaistujú, že informácie sa dostanú zo zdroja do konečnej stanice. Sú spravidla menej zraniteľné ako počítače samotné. Nie je však vylúčená možnosť získať kontrolu nad množstvom kľúčových trás. Napríklad vírus Melissa v roku 1999 ukázal vzrastajúce šance na jednoduchý, ale pritom široko založený útok. Ak útočník dokáže nájsť spoločnú zraniteľnosť, útok by mohol zastaviť napríklad i prevádzku internetu.

Skúsenosti potvrdzujú, že vážne útoky na infraštruktúru môžu obmedziť či úplne vyradiť z funkcie telekomunikácie, elektrické vodné sústavy, plynové a ropné sústavy, bankovníctvo a finančníctvo, dopravu, zásobovanie vodou, vládne služby alebo služby varovania spoločnosti a ohroziť tak národnú bezpečnosť. Stále viac totiž narastá závislosť týchto infraštruktúr od informačných systémov, ktoré nie sú chránené proti vonkajším vstupom z internetu. Práve v našom veku asymetrickej vojny teda môžu byť cieľom pre teroristov, národné štáty a hakerov. Uvedieme niektoré príklady:

- Bankové a finančné inštitúcie sú pre ich závislosť od sietí zraniteľné kybernetickým útokom, aj keď tento sektor zatiaľ väčšinou pracuje so súkromnými sieťami a intranetmi s veľmi obmedzeným externým prístupom, a teda poskytuje istú ochranu pred vonkajším kybernetickým útokom.
- Hlasové komunikačné systémy sú zraniteľné hlavne útokmi zvnútra systému, a to jeho technickými detailmi.
- Elektrické infraštruktúry majú senzory, ktoré pomáhajú motorom zatvárať komponenty v čase prírodných katastrof a ktoré by sa mohli stať zraniteľné kybernetickou manipuláciou.
- Vodné zdroje a manažment vodných hladín sú riadené senzormi a prostriedkami na diaľkové ovládanie, preto tu fyzická bezpečnosť a povedomie kybernetickej bezpečnosti musí byť veľmi vysoké, aby sa zabránilo problémom.
- Infraštruktúry ropy a plynu vo veľkej miere závisia od riadenia a kontroly,

zberu údajov a varovania počítačmi, ktoré by mohli byť zraniteľné kybernetickým útokom s potenciálnymi následkami pre také ekonomické sektory, akými sú spracovanie a doprava ropy a plynu.

Pre rozhodujúcu národnú infraštruktúru je však tou najväčšou hrozbou zlomyseľný človek z vlastných radov. Pokiaľ taký človek má – napríklad v armáde – dôverné špeciálne informácie a znalosti o systémoch a privilegiovaný prístup k nim, môže narobiť veľké škody. Tragédia 11. 9. 2001 ilustruje, že teroristi žili a operovali v rámci USA, a že špecializované zručnosti použili s cieľom usmrtiť a zničiť.

V každom prípade je opodstatnené priebežné monitorovanie situácie s cieľom včas zistiť kybernetické hrozby a pohotovo na ne reagovať. Systematické rutinné hodnotenie rizík pre informačnú infraštruktúru poskytuje dobrý štartovací bod pre efektívny rizikový manažment, a preto by malo mať prioritu. To treba zodpovedajúcim spôsobom vyriešiť aj po právnej stránke, aby národy boli počas vojny s terorizmom v stave vysokej kybernetickej pohotovosti.

Prevenencia kybernetických útokov v blízkej budúcnosti nebude v zásade iná ako v minulosti. Využijú sa najmä najosvedčenejšie skúsenosti a praktiky z udržiavania systémov, ktoré sú vyjadrené v nasledujúcich postupoch:

- operačné systémy a softvér by sa mali pravidelne modernizovať,
- mala by sa posilniť politika šifrovania a kódovania,
- systémy by mali byť zvonku neprístupné,
- všetky nepotrebné služby by sa mali vyradiť z funkcie,
- mal by byť nainštalovaný aktuálny antivírusový softvér,
- mala by byť zabezpečená vysoká spoľahlivosť systému na zisťovanie narušenia a systému firewallov.

Vojna s terorizmom bude i naďalej vyžadovať vysokú ostrážitosť systémov administrátora. Bežná ochrana systémov je neviditeľná. Opatrenia na ich bezpečnosť by mali byť preto realizované všade tam, kde je to možné. Potrebné je aj filtrovanie vstupov a výstupov. Tieto opatrenia treba robiť vzhľadom na vzrastajúce hrozby kybernetických útokov na rozhodujúcu infraštruktúru, aby sa zabezpečila a posilnila bezpečnosť národných záujmov.

V súvislosti s tým je potrebná aj kontrola citlivých informácií v médiách. V tejto súvislosti treba povedať, že internet je digitálnou hrozbou aj preto, že ho také teroristické organizácie, akou je napríklad Al-Káida, doslova milujú. Internet totiž poskytuje veľa možností, ako napríklad: môže zabezpečiť potrebnú publicitu profilov teroristických organizácií; je ideologickou zbraňou, lebo vlády ho nemôžu kontrolovať na takej úrovni ako iné médiá a môže slúžiť ako teroristická televízna alebo rozhlasová stanica alebo ako medzinárodné noviny či časopis; možno ho

použiť anonymne, lebo poskytuje aj nelegitímne služby ľuďom a skupinám; produkuje atmosféru virtuálneho strachu a virtuálneho života, a preto sa môže použiť na šírenie dezinformácií, chýrov a zlých správ, strachu, osobných odkazov a ohromujúcich obrázkov o teroristických aktivitách; môže pomôcť chudobnejším teroristickým skupinám získať finančné zdroje; je vynikajúcim veliacim a riadiacim mechanizmom, ktorý umožňuje plánovať, riadiť, koordinovať a usmerňovať sily vykonávajúce misiu; je nástrojom náboru talentov na teroristické účely a teroristická organizácia môže jeho prostredníctvom inšpirovať a viesť svojich obdivovateľov bez fyzického kontaktu a bez toho, aby vedela, o koho ide; slúži ako zdroj informácií o potenciálnych cieľoch vo forme máp, diagramov a ďalších rozhodujúcich údajov o dôležitých zariadeniach alebo sieťach; poskytuje teroristom miesto na plánovanie bez rizika, ktoré je bežne spojené s mobilným alebo satelitným telefónom; môže sa použiť na kradnutie informácií a ich manipuláciu, ako aj na zaslanie tajných informácií (ako to bolo napríklad vo finálnej správe pre Mohammeda Attu); niekedy dovoľuje skupinám s malými zdrojmi vyvažovať dokonca obrovskú propagandistickú mašineriu vyspelých krajín; možno ho použiť na narušenie obchodu; môže mobilizovať skupinu alebo jednotlivých hakerov na akciu, tvoriť solidaritu a bratstvo medzi skupinami; umožňuje, aby teroristické skupiny ignorovali právny protokol, ktorý je na internete bežný vo vyspelých krajinách; môže sa použiť na odvádzanie pozornosti od skutočného scenára útoku.

To sú zároveň aj dôvody, prečo jedným z opatrení boja proti kybernetickým útokom musí byť kontrola informácií v sieti internetu a v iných médiách.

Čo potom v nadväznosti na uvedené fakty možno povedať o bezpečnosti národných informačných infraštruktúr štátov, ktoré vstúpili do NATO?

V tejto oblasti čaká aj naše orgány, zodpovedajúce za informačnú bezpečnosť štátu, ešte veľmi veľa práce. Jeden z dôvodov je ten, že v čase, keď budú riadiace a informačné systémy týchto štátov prepojené s informačnou infraštruktúrou NATO, bude zraniteľný i celý informačný systém NATO. Bezpečnosť akéhokoľvek systému sa totiž hodnotí podľa úrovne bezpečnosti jeho najslabšieho článku. Preto nie je vylúčené, že kybernetickí teroristi si vyberú za cieľ práve informačnú infraštruktúru nových členských štátov, ktorá pre nich predstavuje ľahší cieľ útoku a cez prieniky do nej sa budú snažiť napádať informačnú infraštruktúru celého NATO. Uvedomenie si tohto faktu by malo byť bezpečnostnou výzvou pre kompetentné orgány štátu zodpovedajúce za danú oblasť.

Plk. RSDr. Jaroslav NIŽŇANSKÝ, PhD.
Inštitút bezpečnostných
a obranných štúdií MO SR

Testy v Kosove

Počas májovej rotácie príslušníkov spoločného česko-slovenského práporu v misii KFOR v Kosove pôsobila v tábore Šajkovac skupina metodologickej pomoci, ktorú viedol pplk. Zdenko Košuda z Centra riadenia operácií Generálneho štábu OS SR.

Na záverečných vojskových skúškach prieskumného zariadenia s termovíznou kamerou a laserovým diaľkometerom sa zúčastnil aj zástupca veliteľa slovenskej 3. mechanizovanej roty por. Branislav Mitura (zľava) a kpt. Emanuel Šmídl. Vpravo je vodič terénneho Mercedesu des. Jaroslav Včelka

V spolupráci s príslušníkmi slovenského kontingentu sa v Kosove dokončili vojskové skúšky prieskumného systému s termovíznou kamerou a laserovým diaľkometerom. „Hlavné vojskové skúšky sa vykonávali na Slovensku. Tu, na misii KFOR v Kosove, sme chceli overiť v spolupráci s príslušníkmi spoločného práporu možnosti využitia tohto systému aj v podmienkach mierových operácií,“ zdôraznil kpt. Emanuel Šmídl z GŠ OS SR. Prieskumné zariadenie zostáva v Kosove, kde ho budú využívať naši vojaci v misii. Jeho parametre ocenil i zástupca veliteľa roty por. Branislav Mitura: „Je to skvelá vec, ktorá podstatne zlepši možnosti

nášho prieskumu. Budeme ho využívať i pri bežnom hliadkovaní v teréne, počas zníženej viditeľnosti a v noci.“

„Počas niekoľkých dní sa naša skupina, v ktorej nechýbali logisti, spojár a psychologička, zaoberala aj inými úlohami,“ uviedol pplk. Z. Košuda a pokračoval: „Riešili sme celý rad problémov, ktoré prináša každodenný život a ktoré vyplývajú zo spoločnej, vyše dvojročnej existencie práporu v podmienkach misie KFOR. Predsa len, v spoločnom prápore sú zástupcovia dvoch suverénnych štátov. Najpodstatnejšie je to, že slovenskí a českí vojaci spoločne dokázali zvládnuť i tie najzložitejšie operácie. Velenie KFOR ich

počas marcových nepokojov poverovalo tými najzložitejšími úlohami. Ani v jednom prípade však nezlyhali.“

Komisia riešila i konkrétne otázky finančného a výstrojného zabezpečenia našich vojakov. Mnohé problémy sa vyriešili, ale ako povedal pplk. Z. Košuda, nemôžeme sa porovnávať napríklad vo finančnej oblasti s krajinami, ktoré majú niekoľkonásobne vyšší HDP a s tým súvisiaci vyšší rozpočet na ozbrojené sily. Inými slovami, ekonomicky silné krajiny môžu dať svojim vojakom doma a pochopteľne i v misiách viac, ako majú vojaci zo Slovenska.

Stranu pripravil Milan ČIPKA

Láska naprieč misiami

Poručička Ing. Nadežda Košecká a jej priateľ rtm. Martin Lopuchovský sú spolu aj na misii KFOR v Kosove

Keby sme sa opýtali ľudí, ktorí slúžia v medzinárodných misiách pod zástavou NATO alebo OSN, čo im najviac chýba za hranicami, určite by na prvom mieste uviedli svoje manželky, deti, priateľky.

Do misie KFOR v Kosove nastúpila v polovici mája aj mladá spojárka poručička Ing. Martina Brettschneiderová z Košíc, ktorá pred odchodom do šajkovackého tábora slúžila v Štúrove. Spolu s priateľom por. Ing. Slavomírom Janečkom, ktorý taktiež pracuje v Štúrove, sa rozhodli okúsiť, ako chutí chliebík vojaka v misii. „Nerobili sme si ilúzie, že pôjdeme do jednej misie, hoci v kútiku duše som dúfala, že sa nám to podarí,“ usmiala sa Martina. Nakoniec osud rozhodol ináč ako chceli. Poručička M. Brettschneiderová odcestovala do Kosova a jej priateľ Slavomír odletel začiatkom júna do Sýrie do misie UNDOF na Golanských výšinách. „Nebojím sa o našu lásku. Myslím si, že dokážeme žiť tých niekoľko mesiacov v odlúčení, hoci nám obojom bude smutno,“ zvažovala mladá poručička.

Viac šťastia mali poručička Ing. Nadežda Košecká z Topoľčian a jej priateľ rtm. Martin Lopuchovský z Košíc. „Chodíme spolu už tri roky a obaja máme radosť z toho, že aj na misii budeme spolu. Pôvodne som mala namierené na Cyprus a Martin chcel do Iraku. A vidíte, ako nám to krásne vyšlo. V Kosove mám na starosti výzbroj a Martin je technikom roty, takže budem vlastne jeho nadriadená,“ pousmiala sa stále dobre naladená Nadežda.

Pozvánka

Mnoho ľudských osudov, niekedy i tragických je spojených s českým mestčekom Milovice a jeho výcvikovým priestorom.

V sobotu 26. júna 2004 sa vo Vojenskom výcvikovom priestore Milovice - Mladá uskutočnia oslavy 100. výročia vzniku VVP.

Cvičili tu celé generácie vojakov základnej služby i vojakov z povolania. Mnohí z nich si určite spomenú na 13. tankovú divíziu, ktorú v roku 1968 dislokovali na Slovensko, aby tak uvoľnila priestor pre Strednú skupinu sovietskych vojsk. Oslavy sa začnú o 11.00 hod. na ploche letiska Boží dar.

ARMÁDNY magazín

Armádny magazín v STV sa vysiela každý nepárny týždeň v piatok o 21.00 a repríza relácie je nasledujúcu nedeľu o 12.45 hod na Dvojke. Informácie o najbližšom termíne vysielaňých relácií a ich obsahu sa dozviete na internetovej stránke www.mod.gov.sk/e-ziny/Vaše_námety_a_podnety_mozete_posielať_na_e-mailovú_adresu:_ZahradnikL@mod.gov.sk_alebo_dokument@stv.sk

Plná poľná

SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia *o vojakoch a nielen pre vojakov.*

I tento rok sa na vás každý piatok o 20.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.

KRÁTKO

Minister obrany SR Juraj Liška uviedol 1. júna 2004 do funkcie generálneho riaditeľa sekcie legislatívy a práva Ministerstva obrany SR JUDr. Milana Michalku.

...

V stredu 26. mája 2004 prijal náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Cerovský delegáciu ozbrojených síl Čínskej ľudovej republiky vedenú generálplukovníkom Yuan Shoufangom, zástupcom náčelníka Hlavnej politickej správy Čínskej ľudovej oslobodzovacej armády. Počas rokovania si predstavitelia oboch strán vymenili skúsenosti z reformy, ktorá v posledných rokoch prebieha v ozbrojených silách oboch krajín a zhodli sa aj v hodnotení súčasnej bezpečnostnej situácii vo svete.

...

Vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši sa koncom mája uskutočnil 7. ročník Celoakademickej súťaže v Študentskej vedeckej a odbornej činnosti (ŠVOČ) s medzinárodnou účasťou. Do tohoročnej ŠVOČ sa aktívne zapojilo 90 študentov s 85 vedeckými prácami, ktoré boli zaradené do 11 odborných sekcií a hodnotilo ich 60 pedagógov.

Nový zdroj informácií o NATO

Posledný májový deň v bratislavskej Univerzitnej knižnici slávnostne uvádzali do života nové pracovisko – Depozitnú knižnicu NATO. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnili štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí SR Ivan Korčok a štátny tajomník Ministerstva obrany SR Martin Fedor, ako aj účastníci práve prebiehajúceho Parlamentného zhromaždenia NATO v Bratislave, kongresmani Spojených štátov amerických John Tener a Denis Moor. Myšlienka zriadiť takúto knižnicu vznikla počas prístupového procesu Slovenska do aliancie v rámci programu PRENAME. Z názvu by sa dalo usúdiť, že jej úlohou bude iba uchovávať publikácie s tematikou vojensťva, politické dokumenty a vlastne celú širokú škálu edičnej činnosti aliancie i jej jednotlivých členov. Túto úlohu bude knižnica plniť na základe spolupráce s centrálnou knižnicou NATO v Bruseli i s obdobnými národnými inštitúciami členských krajín. Prioritou knižnice však bude sprostredkúvanie informácií širokej verejnosti prostredníctvom prezentačnej študovne a postupne tiež výpožičnej služby, ale aj vytvorením webovej stránky na internete. Konkrétnu pomoc pri budovaní knižničného fondu poskytla Depozitnej knižnici NATO centrálna knižnica aliancie v Bruseli a Informačné centrum o NATO v Prahe. Svojím dielom prispelo aj Ministerstvo obrany SR prostredníctvom svojej Vydavateľskej a informačnej agentúry. Knižnica sídli na Klariskej ulici číslo 5 v Bratislave.

– lv –

Foto – jm –

Slovenskí vojaci posilnili ISAF

Sedemnáť príslušníkov OS SR posilnilo od prvého júna medzinárodné bezpečnostné asistenčné sily, ktoré v Kábule a v jeho blízkom okolí plnia závery piatich rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN. Medzi nimi je aj dôstojník, ktorý bude slúžiť v štábe kábulskej mnohonárodnej brigády. Naši ženísti budú súčasťou jednotiek ISAF pod velením NATO.

Najdôležitejšou úlohou operácie ISAF (International Security Assistance Force) je pomáhať Dočasnej afganskej vláde udržať bezpečnosť v Kábule a okolí a tiež pri opätovnom budovaní životaschopného štátu na základe záverov bonnskej konferencie. Hlavnou úlohou našich vojakov budú predovšetkým odminovacie práce na kábulskom letisku Kaja a na cestných komunikáciách v jeho blízkosti. Ženítná čata absolvovala pred nasadením do misie náročnú prípravu vo výcvikových priestoroch a vo výcvikovej základni mierových síl v Nitre. Väčšinu jednotky tvoria skúsení vojaci, ktorí už pôsobili v mierových misiách na Balkáne i v africkej Eritrei.

Pred ich odchodom sa s nimi v seredskom ženijnom útvere rozlúčili štátny tajomník MO SR Martin Fedor, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Cerovský a tiež ich najbližší príbuzní.

Martin Fedor vyslovil presvedčenie, že ťažké úlohy ďaleko od domova dokážu splniť na vysokej úrovni. Ide totiž, podľa jeho slov, o prioritnú mierovú operáciu pod velením NATO a prvú slovenskú misiu, na ktorej sa zúčastňujeme už ako členský štát aliancie. Veliteľom jednotky je npor. Ing. Alexander Huguár.

Vyslanie ženijnej čaty je súčasťou plnenia záväzkov Slovenska voči Severoatlantickej aliancii a príspevkom ku globálnemu boju proti terorizmu. V afganskom Bagrami už pred príchodom ženijnej čaty pôsobilo ďalších 40 ženistov OS SR. V súčasnosti v operácii ISAF pôsobi približne 5 500 vojakov z 33 krajín.

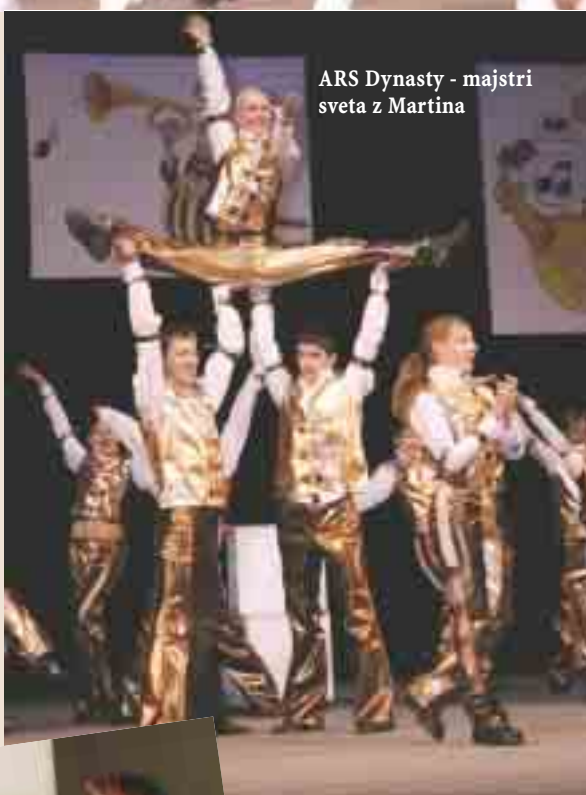
Text a foto Peter MICHNICA

Trenčianske detské tanečné kreácie

Trenčianske Kultúrne a metodické centrum pripravuje pre príslušníkov našich ozbrojených síl a ich rodinných príslušníkov každoročne množstvo zaujímavých podujatí. Vlni, pri príležitosti Dňa detí, zaradilo do svojho pestrého plánu podujatí aj prehliadku detských a mládežníckych pohybových aktivít pod názvom D-Dance. Jej druhé pokračovanie sa uskutočnilo opäť prvého júna.

„Keďže v našich podmienkach neorganizujeme žiadnu prehliadku pohybových aktivít, ponúkli sme tanečníkom aspoň takúto možnosť na vlastnú prezentáciu. Zvolili sme nesúťažnú formu, pretože nie všade majú rovnaké podmienky, ale ich nadšenie má rovnakého menovateľa. Najťažšie ale bolo zmanažovať nástupy a odchody účinkujúcich na pódium. Tu totiž neexistuje žiadna generálna

ARS Dynasty - majstri sveta z Martina

tomných pedagógov mohol iba povzdychnúť: „Škoda, že takýto zaujímavý program nemôžu vidieť deti aj v iných mestách Slovenska. Nemuseli by sa zaň hanbiť ani profesionálne súbory.“

Dve stovky účinkujúcich už po úvodných vystúpeniach liptovských mažoretiek a detského folklórneho súboru Radosť dostalo hľadisko do varu. Postupne sa na pódium predstavili Trenčania – členovia Tanečnej školy Paškovcov, Klub športovej gymnastiky, tanečné formácie CBT a Aklona a vrcholom celého programu bola choreograficky dômyselne prepracovaná tanečná kreácia na staroegyptské motívy v podaní čerstvých majstrov sveta ARS Dynasty z Martina. So svojimi komickými etudami zavítal medzi deti aj jeden z našich najlepších mímov Vlado Kulíšek. „Pre deti z martinského a liptovskomikuláškého klubu je to mimoriadna pocta vystupovať na pódium nášho centra. Navyše, chceli sme

ukázať všetkým v našom meste, že sa pod strechou centra stále niečo deje,“ podotýka pplk. R. Frkáň.

Dynamicky program s ukážkami pochodových a pohybových choreografií, diskotancov, športovej gymnastiky, country choreografií, spoločenského a folklórneho tanca v podaní členov záujmových klubov a krúžkov z útvarových a posádkových zariadení OS SR bol

určený pre deti trenčianskych základných škôl. V zaplnenom hľadisku Kultúrneho a metodického centra (KaMC) sa tlačilo takmer šesťsto detí, ktoré odmeňovali výkony účinkujúcich neraz spôsobom „standing ovation“. Po skončení dvojhodinového programu si ne jeden z prí-

ukázať všetkým v našom meste, že sa pod strechou centra stále niečo deje,“ podotýka pplk. R. Frkáň.

O prácu v tanečných krúžkoch, ktoré reprezentujú OS SR, je mimoriadny záujem. „Ak by sme chceli uspokojiť všetkých záujemcov v Martine, museli by sme pristavať ešte jednu sálu. Rovnako to platí i o ostatných kluboch. Najlepšie by o týchto problémoch vedeli rozprávať manželka Paškovci, ktorí sa každý deň vo svojej tanečnej škole venujú takmer stovke tanečníkov a aj tak nestačia uspokojiť záujem ďalších,“ vraví o príjemných starostiach šéf KaMC. Dušan Paška k tomu iba dodal: „Ak by nám nepodal pomocnú ruku pri riešení týchto problémov počas „primátorovania“ súčasný minister obrany Juraj Liška, zrejme by sme skončili.“

Po prvýkrát sa do aktivity KaMC zapojilo aj trenčianske Regrutačné stredisko. O ich suveníry bol medzi deťmi mimoriadny záujem

skúška. Zárukou úspechu bol len profesionálny prístup všetkých zainteresovaných,“ pochvaľovala si spoluprácu s vedúcimi klubov režisérka a dramaturgička podujatia v jednej osobe Alena Jirikovská.

Svetová elita v Trenčíne

C.I.S.M. plk. Ján Petrovič, CSc., ktorý je v histórii C.I.S.M. prvým Slovákom vo výkonnom výbore.

Trenčiansky AŠK má s usporadúvaním podujatí podobného charakteru nielen skúsenosti, ale i schopných funkcionárov. V roku 1998 sa pod Matúšovým hradom konali VMS v cyklokrose a o dva roky neskôr zožali veľký úspech aj počas VMS v parašutizme v Lučenci. Už tradične participujú na organizovaní renomovaných cyklistických súťaží (Preteky mieru, majstrovstvá Slovenskej a Českej republiky).

Veliteľ AŠK pplk. Ing. Ľubomír Vacek, po dôkladnej úvahe a analýze reálnych možností dôstojne zabezpečiť organizáciu tohto šampionátu, predložil iniciatívny návrh, že AŠK je pripravený v spolupráci s Ministerstvom obrany SR, Slovenským zväzom cyklistiky a miestnou samosprávou v Trenčíne zorganizovať toto podujatie na vysokej úrovni, nielen po športovej, ale i spoločenskej stránke. Výsledky inšpekčnej návštevy cyklistických komisárov na čele s pplk. Jaco Oussorenom (Hol.), Debrou Ponziovou (USA) a Fabriziom Santangelom (Tal.) koncom

AŠK Dukla Trenčín vo svojom armádnom športovom družstve cyklistiky vychoval niekoľko reprezentantov v cestnej cyklistike, ktorí úspešne reprezentovali Slovenskú republiku a rezort ministerstva obrany na najvýznamnejších svetových športových podujatiach. V decembri minulého roku získal Matej Jurčo na 3. svetových vojenských hrách v Catanii zlatú medailu. Najväčší úspech však dosiahol Milan Dvorčík, ktorý na MS v sicilskom Capo d'Orlando v roku 1994 vybojoval pre Slovensko doteraz jedinú medailu so strieborným leskom.

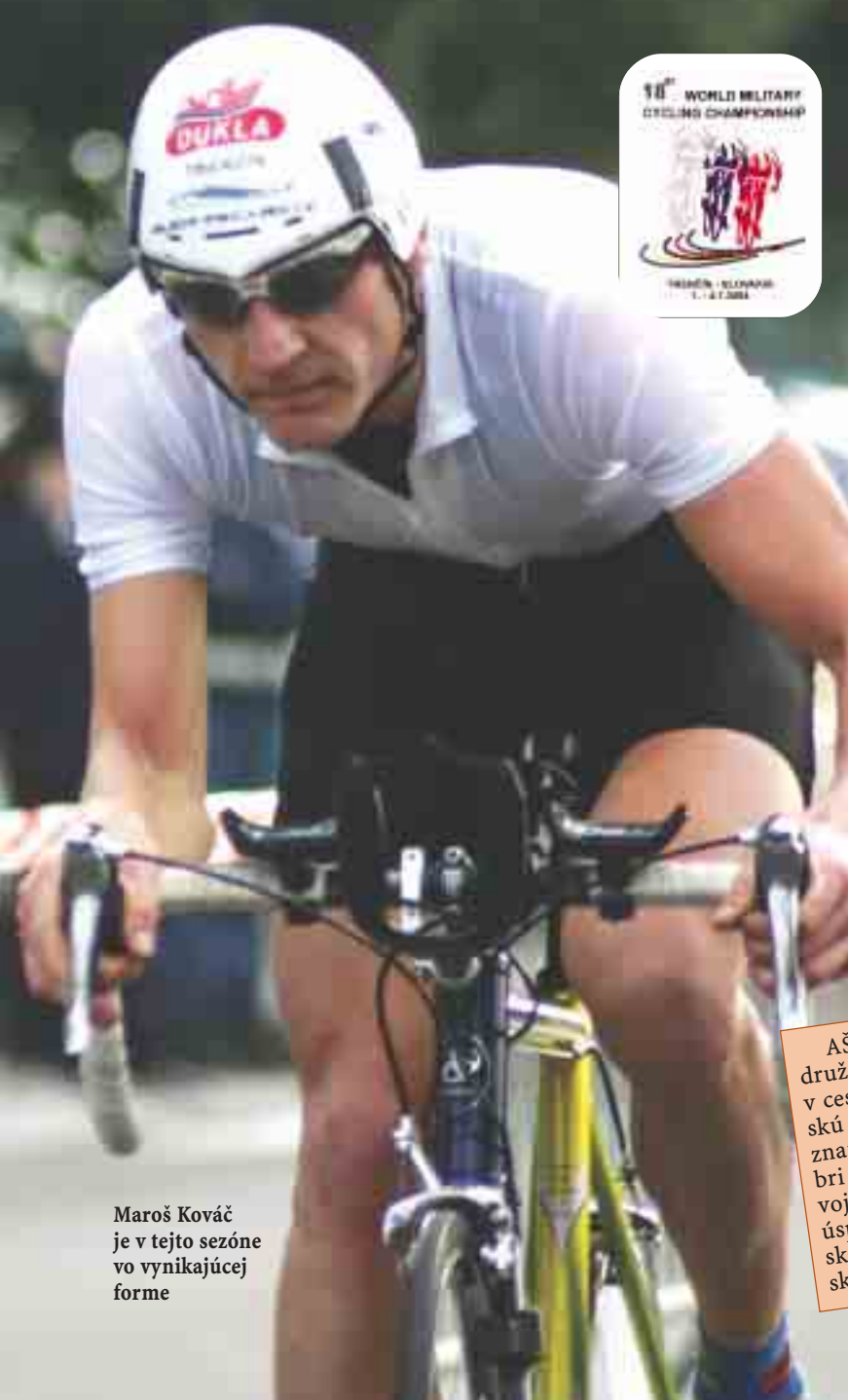
mája na Slovensku to iba potvrdzujú.

Všetci boli prípravou podujatia i podmienkami pre účastníkov VMS príjemne prekvapení.

Na cestách pod Trenčianskym hradom by sa mala predstaviť takmer stovka cyklistov zo 14 krajín (Belgicko, Bielorusko, Česká republika, Nemecko, Grécko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Poľsko, Rusko, Slovinsko, USA a Ukrajina). Keďže najlepší športovci sa grupujú vo vojenských kluboch, je predpoklad, že sa na Považí predstaví absolútna svetová amatérska elita. Pre mnohých to bude posledná príležitosť na splnenie olympijských kritérií. „Platí to aj o našich cyklistoch, ktorí prvú šancu majú v polovici júna na spoločných majstrovstvách Slovenskej a Českej republiky v Brne. Určite zavážia aj výkony na VMS v Trenčíne, kde by sa mali predstaviť súrodenci

Martin a Peter Velitsovi, voj. Maroš Kováč, voj. Ján Gaži, voj. Ján Šipeky a voj. Dušan Klučka. Generálkou na VMS by mali byť aj etapové preteky Baltík – Krkonoše,“ poznamenal tréner cyklistov AŠK Vendelín Kvetan.

Dvojstranu pripravil
Jozef MICHNICA

Maroš Kováč
je v tejto sezóne
vo vynikajúcej
forme

Od 1. do 4. júla sa v Trenčíne uskutočnia v poradí 18. vojenské majstrovstvá sveta v cestnej cyklistike. Rozhodol o tom výkonný výbor Medzinárodnej rady vojenského športu (Conseil International du Sport Militaire - C.I.S.M.) na svojom zasadnutí v Ouagadougou v Burkine Faso. Organizačným zabezpečením podujatia bol poverený Armádny športový klub Dukla Trenčín.

Organizačný poriadok C.I.S.M. stanovuje členským krajinám povinnosť zorganizovať vojenské majstrovstvá sveta (VMS) v niektorých z dvadsiatich športových odvetví spravidla v štvorročnom intervale. „Potom, čo od usporiadania tohto šampionátu odstúpila India, požiadal výkonný výbor C.I.S.M. niekoľko krajín, aby zvážili možnosti usporiadať MS v cestnej cyklistike v tomto roku. Keďže Slovensko má vo svete s organizovaním rôznych športových podujatí veľmi dobrý kredit, patrili sme medzi horúcich kandidátov, čo sa napokon aj potvrdilo,“ zdôvodnil rozhodnutie

Program 18. VMS

Piatok 2. júla 2004

10,00 – tréning na časovku
19,00 – časovka v uliciach Trenčína
(štart na Mierovom nám.)

Sobota 3. júla 2004

09,45 – otvárací ceremoniál a vyhlásenie výsledkov v časovke (Mierové nám.)

14,00 – tréning na preteky jednotlivcov

Nedeľa 4. júla 2004

09,30 – preteky jednotlivcov (štart v Istebníku)
16,30 – záverečný ceremoniál (Mierové nám.)

Slová života

Verím, pomôž mojej nevere! Zdanlivo nelogické tvrdenie - vyjadrujúce vyznanie viery i túžbu po jej prehĺbení - vyvierajúce z hĺbky srdca človeka. Skúsme sa teda zamyslieť nad skutočnosťou viery v živote ľudského jedinca. Veriť sa dá hocikomu a hocičomu, a preto nie je viera ako viera. Čo ale znamená veriť v duchovnom živote človeka?

Viera pre radosť

Každý človek obdarený rozumom a citom je schopný uveriť Bohu a túto vieru slobodne prijať do svojho života ako dar, ale ju aj slobodne odmietnuť. Viera je tak zákonitou a štruktúrnou súčasťou života každého človeka, a tak si nik nemôže povedať, že sa ho netýka! Preto je dôležité, aký postoj viery alebo jej odmietnutia zaujmeme.

Jeden pútnik na svojej ceste okolo rieky stretol troch kamenárov. Všetci opracovávali veľké neforemné kamene do pravidelných kvádrov. „Čo robíš?“ opýtal sa prvého. „Musím otesávať kamene,“ odpovedal namrzený kamenár. Druhý na rovnakú otázku odpovedal: „Zarábam si na chlieb.“ „Staviam most,“ hrdó odpovedal na otázku posledný z nich. Traja ľudia konali tú istú prácu, ale každý s iným vnútorným prístupom. Prvý z povinnosti, druhý pre zisk a tretí pre radosť.

S niečím podobným sa stretávame aj v duchovnom živote. Sú ľudia, ktorí veria z povinnosti – tá prichádza vtedy, keď sa vytratí láska. Iní účelovo prijímajú vieru, pretože v nej vidia zisk alebo určité výhody. Radosť viery si vyžaduje poznanie zmyslu konania vo viere. Pekným príkladom takejto viery je Jób - nábožný muž, ktorý prijal Boha do svojho života. Stíhajú ho nešťastia. Zbojnícke bandy mu ukradnú stáda a pozabíjajú pastierov. Jeho deti - sedem synov a tri dcéry - pochovávajú trosky rútiaceho sa domu. On sám je postihnutý malomocenstvom: celé telo má pokryté vredmi. Sedí na kope popola a črepinou si vyškrabuje hnis. Jóbova žena a jeho priatelia ho navádzajú, aby sa odvrátil od Boha. Ale Jób si je istý svojím postojom k Bohu a svoje trápenie prežíva v dôvere k nemu. Boh od človeka nechce slepú vieru či poslušnosť, ale dobrovoľný postoj lásky, v ktorom mu podriadiť svoj život. Nesmieme však zabudnúť, že viera človeka je odpoveďou na Božiu lásku, ktorá sprevádza celé dejiny spásy, takáto viera je postavená na faktoch. Ak si teda uvedomíme fakt prítomnosti Boha v živote človeka, budeme musieť odpovedať na jeho prítomnosť. Aká bude naša odpoveď? Mohlo by sa zdať, že viera je samoučelná a pre život človeka nepotrebná. Ale je to skutočne tak? Skúsme teda prijať za svoje úvodné slová tejto úvahy: Verím, pomôž mojej nevere!

*Por. Mgr. František DURA
vojenský duchovný 5. pluku
špeciálneho určenia v Žiline*

Deň mierových misií

Pri Pamätníku zmierenia na pôde Ministerstva obrany SR v Bratislave sa v piatok 28. mája uskutočnilo spomienkové stretnutie pri príležitosti Medzinárodného Dňa mierových misií.

Na stretnutí sa zúčastnil vedúci Služobného úradu MO SR Oliver Paradeiser, náčelník štábu operácií a výcviku GŠ OS SR brigádny generál Peter Gajdoš, veliteľ bratislavskej posádky plk. Eduard Csonga, vedúci oddelenia vojnových veteránov MO SR plk. v. z. Daniel Kostra, vojací pôsobiaci v minulosti v mierových misiách a ďalší hostia. Do Bratislavy pricestovali aj príbuzní vojakov, ktorí položili svoje životy pri plnení úloh v mierových operáciách v mene mieru, základných ľudských práv a humanity. Valné zhromaždenie OSN 11. decembra 2002 prijalo rezolúciu, v ktorej ustanovilo 29. máj za Medzinárodný deň príslušníkov mierových síl OSN na počesť vytvorenia prvej mierovej misie OSN v roku 1948 a 55. výročia mierových jednotiek OSN, ktoré zohrávali a plnia kľúčové úlohy pri udržiavaní mieru vo svete. Momentálne v dvanástich mierových operáciách a pozorovateľských misiách pôsobí 765 príslušníkov Ozbromených síl SR. Vedúci služobného úradu O. Paradeiser položil veniec pri Pamätníku zmierenia na počesť pamiatky šiestich vojakov, ktorí položili svoje životy na misiách v zahraničí. V prejave poďakoval všetkým, ktorí pôsobia v mierových operáciách a šíria dobré meno Slovenska vo svete. Na záver spomienkového stretnutia sa v pastoračnej miestnosti MO SR uskutočnila ekumenická bohoslužba.

Milan ČIPKA

Foto Peter DOVINA

Slovník medzinárodných vzťahov

Čo hovorí Dohovor o zákaze vojenského použitia prostriedkov meniacich životné prostredie? Ako by vyzerala jadrová zima, ako prebiehala vojna v bývalej Juhoslávii, alebo čo deklaruje Bezpečnostná stratégia EÚ? Na tieto a stovky ďalších otázok odpovedá Slovník medzinárodných vzťahov, ktorý s podporou Ministerstva zahraničných vecí SR vydal v týchto týždňoch vo vydavateľstve Magnet Press Slovakia profesor Adolf Novotný. Výber hesiel sa zameriava predovšetkým na oblasť politicko-vojenských vzťahov. Autor si kládol za cieľ vytvoriť prostredníctvom slovníka základné obsahové aj metodické predpoklady na pochopenie vývoja a súvislostí v tejto oblasti a súčasne chce prispieť k zlepšeniu informovanosti verejnosti o otázkach súvisiacich so vstupom Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie. Oproti porovnateľnému a tiež kvalitnému Slovníku bezpečnostných vzťahov, ktorý pre Pedagogické nakladateľstvo Smaragd zostavil v roku 2002 profesor Peter Kulašik, je nová publikácia samozrejme aktuálnejšia, no aj obsahovo bohatšia. Profesor Novotný v nej na 336 stranách ponúka skutočne encyklopedické dielo vhodné pre všetkých politikov, politológov, vojakov či študentov, ktorí sa venujú otázkam medzinárodnej bezpečnosti. Novotného slovníku je naozaj ťažko niečo vyčítať, o čom svedčí aj hodnotenie recenzenta profesora Oskara Krejčího, ktorý konštatuje: „Slovník medzinárodných vzťahov prof. Adolfa Novotného predstavuje doterajšie vyvrcholenie nielen jeho dlhoročnej práce, ale tiež doterajší vrchol práce tohto druhu tak na Slovensku, ako aj v Česku. Druhým recenzentom diela bol medzinárodne uznávaný odborník Dr. Ivo Samson.“

- pv -

Letci v kopačkách

V dňoch 20. - 22. mája 2004 sa v Přerove uskutočnil 9. ročník medzinárodného futbalového turnaja o Pohár veliteľa 23. základne vrtuľníkového letectva Armády ČR. Naše OS na tomto turnaji už tradične reprezentovali príslušníci 3. leteckej základne Prešov, ktorí napokon obsadili 3. miesto za družstvami přerovských vojakov. Popri súťažení si najmä tí starší zaspomínali aj na federálne roky, počas ktorých slúžili v Přerove. Všetkých 8 družstiev odovzdalo veliteľovi přerovskej základne plk. Maťašovskému, odchádzajúcemu tento mesiac do zálohy, pamätný tanier ako vďaka za podporu vydareného turnaja.

por. Bc. Miroslav ŠTUBŇA

*Vy máte municiu, ale nemáte proviant.
My máme proviant, ale nemáme municiu.
Nemohli by sme urobiť obchod?*

Stretnú sa dve tetky: - Bola som u svätého Antonka s prosbou, aby môj starý prestal piť.

- To ste sa mali radšej pomodliť k Panne Márii.

- A to už prečo?

- Neviete, že chlapi vždy držia spolu?

• • •
Mara sa spovedá farárovi:

- Včera ma zviedol susedov Ján...

- A to si sa ani nebránila? - pýta sa farár.

- A načo, pán farár, keď sa z toho môžem vyspovedať?

• • •
Dnes urob zbierku už pred omšou, - prikazuje farár kostolníkovi.

- Prečo?

- Budem mať kázeň o šporovlivosti.

• • •
Jano je na spovedi: - A ešte jedno ma trápi, otče, - vraví, - tá moja svokra, to je taká ženská..., Vážne premýšľam, že kvôli nej poruším desatoro!

- Ale synu, spamätaj sa, smilniť je veľký hriech!

- Otče, ale sa som myslel na Neza-biješ!

7 x odpovedz

1. Najstaršou mierovou misiou je Skupina OSN pre dohľad nad prímerím na Strednom východe s označením:

- a) UNSOV
- b) UNTSO
- c) UNAMEN

2. Koľko percent vynakladá Európa na obranu v porovnaní s USA?

- a) 40
- b) 45
- c) 50

3. Príprava vojenského personálu v novokonštituovanej Akadémii národnej obrany SR bude:

- a) primárnou sférou prípravy
- b) sekundárnou sférou prípravy
- c) terciálnou sférou prípravy

4. Čomu zodpovedá rýchlosť 1 mach?

- a) 1 224 km za hodinu
- b) 1 324 km za hodinu
- c) 1 424 km za hodinu

5. Po nákuze baktériou *Bacillus anthracis* (Anthrax) môže smrť nastať:

- a) do 6 hodín
- b) do 12 hodín
- c) do 24 hodín

6. História zapožičiavania bojových zástav sa datuje do obdobia

- a) Rímskej ríše
- b) Rakúsko-Uhorska
- c) Osmanskej ríše

7. V trenčianskom AŠK Dukla nepôsobí športový oddiel:

- a) dráhovej a cestnej cyklistiky
- b) plávania
- c) vzpierania

Fotozaujímavosť

Betónové bunkre

V blízkosti štátnej hranice s Rakúskom pozdĺž toku Moravy sa nachádzajú zničené a opustené betónové bunkre. Vznikli v čase prípravy na 2. svetovú vojnu. V druhej polovici 30. rokov minulého storočia vláda Československej republiky rozhodla o výstavbe pohraničných opevnení, ktoré mali chrániť hranicu pred agresiou fašistického Nemecka. Základom sa stal model francúzskych opevnení, známy ako Maginotova línia (skončil ako historická rarita bez praktického použitia). Po niekoľkých návštevách armádných špičiek na tejto línii a prieskume budúcej pevnostnej línie schválil minister národnej obrany Bohumír Bradáč 20. marca 1935 novú organizačnú štruktúru, ktorá mala riadiť jednotlivé opevňovacie zložky. Výnosom 3. oddelenia hlavného štábu č. j.1034/35 zriadil Radu pre opevňovanie a Riaditeľstvo opevňovacích prác (ROP, odtiaľ aj názov bunkra ropík) ako najvyšší orgán, ktorému velil generál Karel Husárek. Treba tiež zdôrazniť, že výstavba opevnených línii sa v tom čase realizovala aj vo väčšine európskych štátov (Belgicko, Holandsko, Švajčiarsko, Nemecko, Poľsko, ZSSR, Juhoslávia, Grécko, Fínsko). Plán počítal s výstavbou 16 739 objektov (až po Košice), z toho 1 276 ťažkého typu. Vo vojenskej terminológii sa tento typ označuje ako vzor 37 alebo ropík. Posádku bunkra tvorili dve dvojice guľometníkov - s ľahkými alebo ťažkými guľometmi. Takto vybudované opevnenie odolalo paľbe 105 mm dela. Stavbárske firmy boli síce šikovné, ale stihli ich postaviť len 5 832. No keďže politická situácia sa po „mníchovskej zrade“ a následnom obsadení Čiech a vzniku vazalského Slovenského štátu vyvinula inak, ako si pred vojnou predstavovalo vojenské vedenie Československa, ani tieto bunkre do vývoja 2. svetovej vojny prakticky nezasiahli. Na fotografii je jeden z ropíkov, ktorý bol súčasťou obrannej línie Bratislava - Moravský Sv. Ján.

Jozef MICHNICA

S Ú D N I Č K A

Čo všetko sa dá počas povinnej služby stihnúť? Základný výcvik, služby, služobné cesty, riadna dovolenka a niektorí jedinci „stihnú“ aj trestnú činnosť. Ako vojak Jano. Tomu však nato stačilo štrnásť dní.

Späť

Dňa 1. júla približne o 09.10 hod. počas strážnej služby, ktorú vykonával v určenom priestore vojenského útvaru na základe vojenského rozkazu veliteľa jednotky, v rozpore so strážnymi pravidlami a čl. 4 vnútorného poriadku Zák-3 opustil trasu stanovenej obchádzky, odišiel za budovu a tam si sadol. O pol hodiny neskôr ho tam našiel dozorný útvar.

O dva týždne, opäť počas strážnej služby, v rozpore so strážnymi pravidlami a čl. 4 vnútorného poriadku Zák-3 si Jano sadol na strážnom stanovišti na zem, pričom o 16.10 hod. ho takto našiel pomocník dozorného útvaru. Po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia zvolil Jano taktiku mlčania a zľahčovania. Tvrdil, že tieto „úlety“, počas ktorých nevykonával strážnu službu, boli krátke a z trasy sa vzdialil len na pár metrov. Navrhol, aby jeho konanie vyriešil veliteľ disciplinárne.

Prokurátor sa však s jeho názorom nestotožnil a podal obžalobu na vojenský súd. V § 285 Trestného zákona sa uvádza: Kto v strážnej alebo inej obdobnej službe poruší čo aj z nedbanlivosti predpisy alebo pravidlá tejto služby alebo osobitné nariadenia podľa nich vydané, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok. Samosudca po vykonanom dokazovaní prišiel k záveru, že obžalovaný svojím konaním naplnil znaky skutkovej podstaty dvojnásobného trestného činu porušovania povinností strážnej služby. Šesťmesačný trest mu bol podmienenečne odložený na skúšobnú lehotu šesťnásť mesiacov.

Plk. JUDr. Vladimír PETEJA

P R Í B E H

Každý, kto slúžil na vojenčine, vie, že v tomto prostredí nikdy nie je núdza o konflikty rôzneho typu. Napríklad večný konflikt mladého a staršieho skúsenejšieho dôstojníka, teda podriadeného a nadriadeného. Genézu jedného takéhoto konfliktu sa pokúsím opísať.

Konflikty

Do tankového pluku kdesi v južných Čechách nastúpil podporučík priamo zo strednej školy. Pridelili mu velenie čaty a na prvých streľbách musel aj on preukázať svoje umenie. Nosil okuliare s malou refrakciou očí, a tak mu kolegovia i samotný veliteľ pluku nedávali veľké šance. Na prekvapenie všetkých však nastrieľal za „5“, čiže na výbornú. Po vystúpení celej osádky z tanku veliteľ pluku - podplukovník naňho zrúkol: „Kto za vás strieľal?“ Samozrejme, odpovedi mladého, že on sám vie strieľať a žiadne zastupovanie nepotrebuje, podplukovník neveril. Pravda, život išiel ďalej, útvar plnil úlohy raz lepšie, raz s horšími výsledkami. Veliteľ pluku mal na podporučíka šťastie, konflikt striedal konflikt. Raz mu - to už ako veliteľovi roty, chybal vojak, o čom samozrejme nevedel. Inokedy sa mu rozbila „placačka“ s rumom v bočnom vrecku na „maskáčoch“ pri zoskakovaní z tanku a hlásenie veliteľovi pluku podával v rumovom opare. Že bola zima, samozrejme pri obhajobe nepomohlo. Nasledoval spánok počas akejsi obrannej činnosti. Skrátka, na rováší toho mal dosť. Prišlo však veľké cvičenie na záver výcvikového roka a podporučíkovi sa aj s jednotkou mimoriadne darilo. Taktika výborne, bojové ostré streľby tiež na výbornú a vyhodnotenie - najlepšie výsledky na previerkach pluku. Veliteľ pluku podporučíkovi konečne zablahoževal a neskôr práve jeho jednotku vybral na vykonanie ukážok určených pre členov predsedníctva Ústredného výboru SZM. Ale asi to nemal robiť, lebo podporučík príliš skoro zavelil „Salvou páť“ a funkcionári odchádzali na ďalšie rokovanie dočasne hluchí. Hluchý bol aj podporučík z kriku, ktorý na neho spustil „konfliktný“ veliteľ pluku.

Bernard ROŠTECKÝ

Autor výroku: E. Hemingway	3	dobré sa rozvíja	podnik v Trenčíne	rieka v Jemene	prípravok na čistenie	POMÔCKY: Duke, kgs Amorť ADI, AZI	Air Mail (skr.)	ligot	druh elektrónky	pomenujem	rímske číslo 49	zn. jednotky kilogramu sily	francúzsky módný tvorca	mesto v USA (slávna univerzita)
ozdoba (bás.)						4								
smerom dozadu						bolesti končatín zákruta (nár.)								
hlásateľ mieru							Slov. cyklistický zväz 1				solmizačná slabika český sochár			
vníma zrakom text					patriaca lčkoví líkérnik							st. egypt. boh slnka žiarou zaleje		
rieka v Rusku				niečo zvinuté klobúk (hovor.)				Verneov kapitán am. spev. a herečka					varením nachystaj	jazykom očistia
české citoslovce (no, nu)			meno Machatu amer. kozmonaut						2 Šarlota (dom.)					
POMÔCKY: Isa, Iru elcon melalgia	Kartaginec	prezent SPZ voz hl. mesta ČR				skr. súhv. Volans ťaví križenec				jemenská mena cicať				
jedno z mien Belmonda					nevzpriami malý orchester									
nie široký zmenšený model											druh obiloviny			
5											syn Káľefov (bibl.)			

Vojenský pútníci v Mariazelli

V starobyľom rakúskom pútníckom meste Mariazell vyvrcholilo 21. a 22. mája najrozsiahlejšie podujatie v oblasti duchovnej integrácie Európy. Stretnutie ôsmich stredoeurópskych krajín (Poľsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Rakúsko, Slovinsko, Chorvátsko, Bosna a Hercegovina), ktoré sa nieslo v línii hesla „Viac o sebe vedieť, viac sa za seba modliť, viac navzájom spolupracovať“, predchádzal rozsiahly celoročný program modlitieb, púti, vedeckých sympózií, družobných programov a projektov mediálnej spolupráce.

Medzi pútníkmi v Mariazelli bolo aj 85 príslušníkov Ozbrojených síl SR na čele s ordinárom Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR Mons. Františkom Rábekom. Slovenskú delegáciu, ktorá sa tiež musela vyrovnáť so sychravým daždivým počasím a náročným terénom, tvorili príslušníci vojenských útvarov z celého Slovenska, študenti, pedagógovia a civilní zamestnanci Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši. Spoločný program vojenskej púte stredoeurópskych krajín otvoril rakúsky vojenský biskup Mons. Christian Werner, ktorý vojenské delegácie a ich predstaviteľov slávnostne privítal. Vzápätí nasledovala sv. omša pre vojakov, celebrovaná vojenskými biskupmi.

Na spoločnej slávnostnej omši v sobotu dopoludnia za účasti 12 kardinálov, 120 biskupov a takmer tisíce koncelebrujúcich kňazov zastupoval pápeža Jána Pavla II. jeho osobný legát, štátny sekretár Svätej stolice kardinál Angelo Sodano. Vo chvíli, keď odovzdal osobné posolstvo Svätého Otca, objavil sa na veľkoplášnej obrazovke za oltárom sám pápež, ktorý predniesol príhovor z audiencie pútníkov vo Vatikáne. Pápež v ňom ocenil obety a modlitby pútníkov, ktorí sa angažujú „za takú vážnu vec, ako je budúcnosť obyvateľov európskeho kontinentu“. Kardinál Schönborn vyzval vo svojej homílii všetkých kresťanov, aby prosili o tri nádeje pre Európu. Prvou je sila zhora, ktorá nám pomôže prekonávať všetky hranice, druhou je jednota v rôznosti, čo nerozdeľuje, ale obohacuje a treťou sú slová Márie v Káne Galilejskej: „Urobte všetko, čo vám povie“.

Text a foto Peter HAJNALA

Profesionalizácia

Proces profesionalizácie útvarov a zariadení Ozbrojených síl SR naďalej pokračuje. V druhom polroku chcú ozbrojené sily prednostne doplniť novými profesionálnymi vojakmi tieto vojenské útvary:

- Posádka Martin** – prápor okamžitej reakcie
– ženijná technická rota ľahkej brigády
- Posádka Hlohovec** – multifunkčný prápor logistiky
- Posádka Topoľčany** – prápor logistickej podpory ľahkej brigády
– rota podpory velenia ľahkej brigády
- Posádka Nitra** – mechanizovaný prápor
– protiletadlová raketová skupina
- Posádky Rimavská Sobota, Rožňava** – prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany
- Posádka Žilina** – pluk špeciálneho určenia
- Posádka Sereď** – ženijný prápor
- Posádka Rožňava** – protiletadlová raketová skupina

Všetci záujemcovia o profesionálnu službu v týchto, ale aj v ďalších útvaroch, získajú potrebné informácie v regrutačných strediskách, ktoré sú umiestnené vo všetkých krajských mestách Slovenska.

- BRATISLAVA** • Kollárovo nám. 10, 832 47 Bratislava, tel.: 0960 32 87 95
- TRNAVA** • Paulínská 13, 917 01, telefón 0960 39 53 31
- TRENČÍN** • Kultúrne a metodické centrum, Hviezdoslavova 16, 911 01 Trenčín, telefón 0960 33 37 87
- NITRA** • Rázusova 7, 949 01 Nitra, telefón 0960 37 23 68
- BANSKÁ BYSTRICA** • Štefánikovo nábrežie 7, 974 01 Banská Bystrica, telefón 0960 41 21 46
- ŽILINA** • Rajecká cesta 2836/18, 010 01 Žilina, telefón 0960 44 25 86
- KOŠICE** • Komenského 39/A, 040 01 Košice, telefón 0960 51 55 23
- PREŠOV** • Námestie legionárov 4, 080 01 Prešov, telefón 0960 52 28 17

Major Maroš STEHLÍK
Foto Peter DOVINA

Bližšie informácie o možnostiach a podmienkach prijatia do ozbrojených síl môžete získať aj na internetovej adrese: www.mod.gov.sk/profesional